

Ročník 1990

Zbierka zákonov

ČESKEJ A SLOVENSKEJ FEDERATÍVNEJ REPUBLIKY

ČESKEJ REPUBLIKY / SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Čiastka 88

Rozoslaná 22. decembra 1990

OBSAH:

- 540. Zákon o Generálnom inšpektorovi ozbrojených sil Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky
- 541. Zákon, ktorým sa dopĺňa zákon č. 427/1990 Zb. o prevodoch vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby
- 542. Zákon Slovenskej národnej rady o štátnej správe v školstve a školskej samospráve
- 543. Zákon Slovenskej národnej rady o štátnej správe sociálneho zabezpečenia
- 544. Zákon Slovenskej národnej rady o miestnych poplatkoch

Opatrenia federálnych orgánov a orgánov republík

Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení dodatečných voleb do zastupitelstev v obcích

Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky o úľavách na notárskych poplatkoch

---

540**Z Á K O N**

zo 6. decembra 1990

o Generálnom inšpektorovi ozbrojených síl Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa uznieslo na tomto zákone

§ 1

(1) Na zabezpečenie dohľadu Federálneho zhromaždenia nad stavom a činnosťou ozbrojených síl Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej len „ozbrojené sily“) a realizáciou brannej politiky štátu zriaďuje sa Generálny inšpektor ozbrojených síl (ďalej len „generálny inšpektor“).

(2) Generálneho inšpektora volí Federálne zhromaždenie.

(3) Funkčné obdobie generálneho inšpektora je zhodné s volebným obdobím Federálneho zhromaždenia.

(4) Generálny inšpektor zostáva vo funkcii aj po uplynutí funkčného obdobia, pokiaľ novozvolené Federálne zhromaždenie nezvolí do tejto funkcie inú osobu.

(5) Generálny inšpektor je zodpovedný Federálnemu zhromaždeniu, ktoré ho môže kedykoľvek odvolať.

§ 2

Generálny inšpektor vykonáva v ozbrojených silách inšpekčnú činnosť najmä v oblastiach

- a) rešpektovania ľudskej dôstojnosti a občianskych práv,
- b) školstva, vedy a výskumu, osvetovej a kultúrnej činnosti,
- c) hospodárenia s prostriedkami vyčlenenými zo štátneho rozpočtu federácie,
- d) bojovej a mobilizačnej pohotovosti,
- e) bojovej, taktickej, operačnej a odbornej prípravy veliteľov, štábov, vojsk a záloh,
- f) stavu a pripravenosti výzbroje, bojovej a inej techniky,
- g) tylového zabezpečenia,
- h) ochrany životného prostredia.

§ 3

Príslušníci ozbrojených síl sú oprávnení obracať sa na generálneho inšpektora mimo služobného

postupu, pričom nie sú viazaní štátnym alebo služobným tajomstvom. Žiadnemu príslušníkovi ozbrojených síl, ktorý sa obrátil na generálneho inšpektora, sa nesmie z tohto dôvodu spôsobiť ujma.

§ 4

(1) Generálny inšpektor vymenúva inšpektorov ozbrojených síl (ďalej len „inšpektori“).

(2) Inšpektori sú za svoju činnosť zodpovední generálnemu inšpektorovi.

(3) Na jednotlivé inšpekčné akcie splnomocňuje inšpektorov generálny inšpektor.

§ 5

(1) Generálny inšpektor je oprávnený vykonávať inšpekcie bez predchádzajúceho ohlásenia vo všetkých útvaroch, štáboch a zariadeniach a ostatných služobných miestach ozbrojených síl.

(2) Ministri zodpovední za ozbrojené sily a všetci náčelníci a velitelia ozbrojených síl sú povinní generálnemu inšpektorovi

- a) umožniť inšpekcie v útvaroch, štáboch a zariadeniach a ostatných služobných miestach ozbrojených síl,
- b) predložiť vyžiadané predmety, materiály, písomnosti a poskytnúť ďalšie potrebné informácie,
- c) podávať správy o mimoriadnych udalostiach v ozbrojených silách.

§ 6

(1) Povinnosti podľa § 5 ods. 2 nemožno odoprieť s odkazom na štátne alebo služobné tajomstvo.

(2) Povinnosti podľa § 5 ods. 2 nemajú sudcovia vojenských súdov, vyšetrovatelia a prokurátori vojenských prokuratúr vo veciach trestného konania.

(3) Generálny inšpektor nie je oprávnený vydávať pokyny príslušníkom ozbrojených síl ani meniť a zrušovať rozkazy a nariadenia im vydávané.

§ 7

Generálny inšpektor podáva správy orgánom Federálneho zhromaždenia Českej národnej rady a Slovenskej národnej rady.

§ 8

(1) Podrobnosti o úlohách, organizácii, riadení a administratívno-technickom zabezpečení činnosti generálneho inšpektora ustanovuje štatút, ktorý schvaľuje Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia. V štatúte môžu byť ustanovené ďalšie úlohy generálneho inšpektora.

(2) Občan, ktorý je zvolený za generálneho inšpektora alebo vymenovaný za inšpektora, je po

dobu výkonu týchto funkcií oslobodený od služobnej povinnosti.

(3) Náklady na činnosť generálneho inšpektora sa uhrádzajú zo štátneho rozpočtu federácie.

§ 9

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1991.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

541**Z Á K O N**

zo 6. decembra 1990,

**ktorým sa dopĺňa zákon č. 427/1990 Zb. o prevodoch vlastníctva štátu
k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby**

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 427/1990 Zb. o prevodoch vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby sa dopĺňa takto:

Za § 26 sa vkladá nový § 26a, ktorý znie:

„§ 26a

(1) Štátne podniky, rozpočtové a príspevkové organizácie a družstvá nemôžu odo dňa účinnosti tohto zákona do 31. decembra 1991 vypovedať¹⁾ zmluvy o nájme nebytových priestorov,²⁾ ktorými nebytové priestory, v ktorých sú prevádzkové jednotky (§ 2 ods. 1) umiestnené, prenechali do

užívania organizáciám uvedeným v § 1 tohto zákona.

(2) Ak štátne podniky, rozpočtové alebo príspevkové organizácie alebo družstvá vypovedali³⁾ pred dňom tohto zákona zmluvy o nájme nebytových priestorov,²⁾ ktorými prenechali nebytové priestory, v ktorých sú prevádzkové jednotky (§ 2 ods. 1) umiestnené, do užívania organizáciám uvedeným v § 1 tohto zákona, a ak sa výpovedné lehoty¹⁾ neskončili do dňa účinnosti tohto zákona, skončia sa tieto lehoty 31. decembrom 1991.“

Čl. II

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

1) § 10 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov.

2) § 3 zákona č. 116/1990 Zb.

3) § 12 zákona č. 116/1990 Zb.

542

Z Á K O N

Slovenskej národnej rady

z 26. novembra 1990

o štátnej správe v školstve a školskej samospráve

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

Základné ustanovenie

Zákon upravuje pôsobnosť, organizáciu a úlohy orgánov štátnej správy v školstve a orgánov školskej samosprávy.

§ 2

Orgány štátnej správy v školstve

Štátnu správu na úseku škôl a školských zariadení¹⁾ podľa tohto zákona vykonávajú tieto orgány:

- a) riaditeľ školy a riaditeľ (vedúci) školského zariadenia,²⁾
- b) školská správa,
- c) Ministerstvo školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“),
- d) iné ústredné orgány štátnej správy, ak tak ustanovuje osobitný zákon.

§ 3

Riaditeľ školy a riaditeľ (vedúci) školského zariadenia

(1) Školu riadi riaditeľ, školské zariadenie riadi riaditeľ (vedúci). Riaditeľa školy a riaditeľa (vedúceho) školského zariadenia (ďalej len „riaditeľ školského zariadenia“) zriadeného školskou správou vymenúva a odvoláva na návrh rady školy riaditeľ príslušnej školskej správy. Riaditeľa strednej školy alebo riaditeľa školského zariadenia, ktoré nezriadila školská správa, vymenúva a odvoláva zriaďovateľ.³⁾

(2) Riaditeľ školy a riaditeľ školského zariadenia zodpovedá za dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, učebných plánov a učebných osnov, za odbornú a pedagogickú úroveň výchovno-vzdelávacej práce školy (školského zariadenia) a za efektívne využívanie prostriedkov určených na zabezpečenie činnosti školy (školského zariadenia);

zodpovedá za riadne hospodárenie s majetkom v užívaní alebo vo vlastníctve školy (školského zariadenia).

(3) Riaditeľ strednej školy vykonáva štátnu správu v prvom stupni. Rozhoduje najmä o

- a) prijatí žiaka na školu,
- b) oslobodení žiaka od povinnosti dochádzať do školy,
- c) oslobodení žiaka od štúdia jednotlivých vyučovacích predmetov a ich častí,
- d) umožnení štúdia žiaka podľa individuálneho učebného plánu,
- e) povolení absolvovať časť štúdia na škole obdobného typu v zahraničí,
- f) prerušení štúdia,
- g) povolení zmeny študijného alebo učebného odboru,
- h) povolení opakovať ročník,
- i) uložení výchovných opatrení,
- j) povolení vykonať opravnú skúšku,
- k) povolení vykonať komisionálnu skúšku,
- l) povolení vykonať skúšku z jednotlivých vyučovacích predmetov aj uchádzačovi, ktorý nie je žiakom školy,
- m) oznámení zákonného zástupcu žiaka, ktorý nedbá o riadnu školskú dochádzku dieťaťa, príslušnému orgánu,
- n) priznaní štipendia,
- o) príspevku zákonného zástupcu žiaka na čiastočnú úhradu nákladov za starostlivosť poskytovanú mládeži v škole a v školskom zariadení.

(4) Riaditeľ základnej školy vykonáva štátnu správu v prvom stupni. Rozhoduje o veciach uvedených v odseku 3 okrem písmena d), g), h), n) a tiež o

- a) odklade povinnej školskej dochádzky žiaka,

1) Zákon č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) v znení neskorších predpisov. Zákon SNR č. 78/1978 Zb. o školských zariadeniach v znení neskorších predpisov.

2) Zákon SNR č. 78/1978 Zb. v znení neskorších predpisov.

3) § 10, § 57a ods. 2 a 57b ods. 2 zákona č. 29/1984 Zb. v znení neskorších predpisov.

b) dodatočnom odložení povinnej školskej dochádzky žiaka,

c) oslobodení žiaka od povinnej školskej dochádzky.

(5) Riaditeľ školy v rámci svojej pôsobnosti (odsek 3 a 4) predkladá rade školy (§ 7 ods. 6) na vyjadrenie najmä

a) návrh na počty prijímaných žiakov,

b) návrh na zavedenie študijných a učebných odborov a zameraní, na úpravy v učebných plánoch, a v skladbe vyučovaných voliteľných a nepovinných predmetov a predpokladané počty žiakov v týchto predmetoch,

c) informácie o pedagogicko-organizačnom a materiálnom zabezpečení výchovno-vzdelávacieho procesu,

d) správu o výchovno-vzdelávacích výsledkoch školy,

e) návrh rozpočtu,

f) návrh na vykonávanie hospodárskej činnosti školy,

g) správu o výsledkoch hospodárenia školy.

(6) Ustanovenia odseku 3 až 5 sa primerane vzťahujú aj na riaditeľa školského zariadenia.

Sídla školských správ a ich pôsobnosť

§ 4

(1) Sídla školských správ a okruhy škôl a školských zariadení, ktoré patria do pôsobnosti jednotlivých školských správ, ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením.

(2) V odôvodnených prípadoch môže ministerstvo poveriť školskú správu vykonávaním štátnej správy na úseku školstva vo vymedzenom rozsahu aj vo vzťahu k školám alebo školským zariadeniam, ktoré doposiaľ patrili do pôsobnosti inej školskej správy. K tomu si vyžiada stanovisko dotknutých školských správ.

§ 5

Školská správa

(1) Školská správa zriaďuje a zrušuje školy a školské zariadenia¹⁾ podľa siete škôl a školských zariadení, a to po prerokovaní s orgánom miestnej samosprávy.

(2) Školská správa rozhoduje v prvom stupni o rovnocennosti dokladov o vzdelaní vydaných školami v zahraničí.

(3) Školská správa vykonáva štátnu správu v druhom stupni vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhoduje riaditeľ školy a riaditeľ školského zariadenia.

(4) Školská správa pri utváraní podmienok na výchovu a vzdelávanie spolupracuje s inými štátnymi orgánmi, obcami, organizáciami a s orgánmi školskej samosprávy.

(5) Školská správa ďalej

a) utvára školám a školským zariadeniam potrebné materiálne podmienky a zabezpečuje starostlivosť o existujúci fond budov škôl a školských zariadení vo svojej pôsobnosti; ak je to hospodárnejšie a účelnejšie, umožňuje vykonávať uvedené činnosti riaditeľovi školy vo vlastnej pôsobnosti,

b) zabezpečuje novú investičnú výstavbu škôl a školských zariadení vo svojej pôsobnosti,

c) zostavuje plán a rozpočet pre školskú správu, školy a školské zariadenia vo svojej pôsobnosti; rozdeľuje finančné prostriedky pre školy vo svojej pôsobnosti⁴⁾ a kontroluje efektívnosť ich využívania. Školám a školským zariadeniam, pre ktoré školská správa plní úlohy organizácie, poskytuje v rámci svojho rozpočtu prostriedky na ich prevádzku,

d) vykonáva finančné vyrovnanie so školami a školskými zariadeniami vo svojej pôsobnosti,

e) prideluje cirkevným a súkromným školám finančné prostriedky a vykonáva kontrolu hospodárenia,

f) vykonáva administratívno-technické práce na mzdovom a pracovnoprávnom úseku v rozsahu poverenia a požiadaviek riaditeľov škôl a riaditeľov školských zariadení, ak sú tieto právnickými osobami,

g) kontroluje dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov,

h) zabezpečuje stravovanie detí a žiakov v školách a školských zariadeniach vo svojej pôsobnosti,

i) zabezpečuje organizáciu, prevádzku, ekonomiku a kontrolu v odbornej a hospodárskej činnosti zariadení školského stravovania,

j) vydáva organizačné pokyny pre riaditeľov škôl a školských zariadení vo svojej pôsobnosti,

k) poskytuje právne služby riaditeľom škôl,

l) vykonáva komplexnú kontrolnú činnosť na úseku hospodárenia s pridelenými (poskytnutými) finančnými a materiálnymi prostriedkami,

m) dbá o zabezpečenie sociálnej starostlivosti o pracovníkov v školstve vo svojej pôsobnosti.

4) § 1 ods. 1 a § 63 ods. 5 a 6 zákona č. 29/1984 Zb. v znení neskorších predpisov.

(6) Školská správa pravidelne informuje verejnosť a územnú školskú radu (§ 7 ods. 8) a miestnu samosprávu o stave a problémoch škôl a školských zariadení vo svojej pôsobnosti. Príslušným orgánom školskej samosprávy predkladá na vyjadrenie najmä

- a) návrhy na zriaďovanie a zrušovanie škôl a školských zariadení, na zavedenie študijných a učebných odborov a zameraní,
- b) informácie o pedagogicko-organizačnom a materiálnom zabezpečení výchovno-vzdelávacieho procesu,
- c) správu o výchovno-vzdelávacích výsledkoch škôl a školských zariadení,
- d) návrh rozpočtu,
- e) správu o výsledkoch hospodárenia školskej správy,
- f) návrhy na vymenovanie a odvolanie riaditeľov škôl a riaditeľov školských zariadení,
- g) koncepciu investičného rozvoja škôl a školských zariadení.

(7) Školská správa môže so súhlasom ministerstva zriadiť útvar správy stredných odborných učilišť na riadenie stredných odborných učilišť ako svoje zariadenie.

(8) Školská správa zabezpečuje zhromažďovanie, predspracovanie a prenos informácií. Vybrané školské správy zabezpečujú aj uchovávanie a spracúvanie informácií v rámci jednotného informačného systému na určenom území; na tento účel zriaďujú so súhlasom ministerstva školské výpočtové strediská.

(9) Školská správa je rozpočtovou organizáciou.

(10) Na čele školskej správy je riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva minister školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) na návrh územnej školskej rady.

§ 6

Ministerstvo

(1) Ministerstvo ako ústredný orgán štátnej správy Slovenskej republiky riadi výkon štátnej správy na úseku školstva.

(2) Ministerstvo ďalej zriaďuje a zrušuje

- a) na plnenie úloh v oblasti rezortného výskumu a odbornometodického usmerňovania rezortné ústavy ako ústredne riadené organizácie,

- b) na plnenie úloh školskej inšpekcie ústredné inšpekčné centrum a inšpekčné centrá,
- c) na zabezpečenie odborného a metodického riadenia škôl a školských zariadení ústredné metodické centrum a metodické centrá.

(3) Ministerstvo ďalej najmä

- a) po prerokovaní s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy a so školskými správami určuje siete škôl a školských zariadení a zoznamy stredísk (pracovísk) praktického vyučovania,
- b) určuje pravidlá výberu a obsadzovania riadiacich funkcií, funkcií inšpektorov, metodikov a ďalších funkcií v rezorte školstva,
- c) určuje zásady pre pedagogické riadenie škôl, a to aj škôl zriadených inými zriaďovateľmi,
- d) zostavuje plán a rozpočet a rozpisuje školským správam finančné prostriedky vyčlenené zo štátneho rozpočtu pre školy, školské zariadenia, strediská (pracoviská) praktického vyučovania zriaďované školskými správami v celom rozsahu a kontroluje efektívnosť ich využívania; pre školy, školské zariadenia, strediská (pracoviská) praktického vyučovania iných zriaďovateľov s výnimkou toho, čo je uhrádzané z iných zdrojov,
- e) rozpisuje školským správam, ústrednému inšpekčnému centru, ústrednému metodickému centru a rezortným ústavom zriadeným ministerstvom finančné prostriedky vyčlenené zo štátneho rozpočtu na ich činnosť a kontroluje efektívnosť ich využívania,
- f) v spolupráci so školskými správami spracúva koncepciu rozvoja priestorovej, materiálnej a prístrojovej vybavenosti škôl, školských zariadení a stredísk (pracovísk) praktického vyučovania.

(4) Ministerstvo ustanovuje všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti najmä

- a) o zriaďovaní, zrušovaní a organizácii škôl a školských zariadení, stredísk (pracovísk) praktického vyučovania a na zabezpečovanie ich výchovno-vzdelávacej práce,
- b) o odbornej a pedagogickej spôsobilosti pedagogických pracovníkov, o ďalšom vzdelávaní pedagogických pracovníkov, o doplňujúcom pedagogickom štúdiu, o mzdovej politike a o realizácii pracovnoprávných činností v školstve,
- c) o cieľoch školskej inšpekcie, pravidlách na jej vykonávanie, právach a povinnostiach inšpektorov,
- d) o prijímaní na štúdium na stredných školách a o ukončovaní štúdia na stredných školách,
- e) o organizácii školského roku na základných a stredných školách,
- f) o postupe a úlohách ústredných orgánov a organizácií pri riadení a plánovaní prípravy mládeže na povolanie,

- g) o druhoch a náležitostiach vysvedčení a ostatných školských tlačív, vrátane spôsobov ich evidencie a archivácie,
- h) o výchovnom poradenstve,
- i) o poskytovaní štipendií, odmeňovaní a hmotnom zabezpečovaní žiakov stredných škôl,
- j) po dohode s Ministerstvom financií Slovenskej republiky o podmienkach vykonávania hospodárskej činnosti školami a školskými zariadeniami a pravidlách rozdeľovania finančného výsledku takejto činnosti,
- k) po dohode s Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky o spôsobe vzdelávania občanov vo výkone trestu odňatia slobody,
- l) po dohode s Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky o výkone ústavnej výchovy a o výške príspevkov na úhradu starostlivosti poskytovanej deťom a mládeži v školských zariadeniach na výkon ústavnej výchovy alebo ochrannnej výchovy a spôsobe ich úhrady.

§ 7

Orgány školskej samosprávy

(1) Školskú samosprávu vykonávajú tieto orgány:

- a) rada školy (školského zariadenia),
- b) územná školská rada.

(2) Rada školy a územná školská rada sú iniciatívnymi a poradnými samosprávnymi orgánmi vyjadrujúcimi a presadzujúcimi miestne záujmy a záujmy rodičov a pedagógov v oblasti výchovy a vzdelávania. Posudzujú činnosť škôl a školských správ a z pohľadu školskej problematiky sa vyjadrujú k činnosti obecných zastupiteľstiev a miestnych orgánov štátnej správy.

(3) Rada školy a územná školská rada plnia funkciu verejnej kontroly práce riadiacich pracovníkov škôl, školských zariadení, školských správ a ďalších orgánov a organizácií, ktoré sa podieľajú na utváraní podmienok na výchovu a vzdelávanie v danom regióne.

(4) Členmi rady školy sú

- a) zvolení zástupcovia pedagógov a ostatných pracovníkov školy,
- b) zvolení zástupcovia rodičov,
- c) delegovaní zástupcovia obecného zastupiteľstva, prípadne ďalší ním poverení občania,
- d) delegovaní zástupcovia škôl, do ktorých prechádza väčšie množstvo absolventov danej školy, prípadne organizácií, ktoré zamestnávajú väčší počet absolventov danej školy,
- e) zvolení zástupcovia žiakov, ak ide o radu strednej školy.

(5) Členmi rady školy nemôžu byť riaditeľ školy a jeho zástupcovia.

(6) Rada školy sa vyjadruje najmä

- a) ku skutočnostiam uvedeným v § 3 ods. 5,
- b) ku kandidátom na funkciu riaditeľa školy a jeho zástupcov.

(7) Členov územnej školskej rady volia rady škôl patriace do pôsobnosti školskej správy, pri ktorej samosprávny orgán vzniká.

(8) Územná školská rada sa vyjadruje najmä

- a) k práci školskej správy, a to najmä k skutočnostiam uvedeným v § 5 ods. 6,
- b) ku kandidátom na funkciu riaditeľa príslušnej školskej správy a vedúcich jednotlivých jej útvarov.

(9) Ustanovenia odseku 2 až 8 sa primerane vzťahujú aj na radu školského zariadenia.

(10) Podrobnosti o činnosti orgánov školskej samosprávy, spôsobe ustanovenia a zloženia členov, dĺžku funkčného obdobia a pravidlá rokovania orgánov školskej samosprávy upravujú štatúty, ktoré prijímajú príslušné orgány školskej samosprávy podľa vzorových štatútov vydaných ministerstvom.

§ 8

Školská inšpekcia

(1) Školská inšpekcia je súčasťou riadenia školstva. Plní funkciu kontroly štátu nad úrovňou a výsledkami výchovy a vzdelávania v školách a v školských zariadeniach, úrovňou pedagogického riadenia a materiálnoteknických podmienok práce škôl a školských zariadení. Školská inšpekcia je vo svojej činnosti nezávislá na riaditeľoch škôl a riaditeľoch školských zariadení, školskej správe a na orgánoch školskej samosprávy.

(2) Školskú inšpekciu vykonáva ministerstvo prostredníctvom poverených školských inšpektorov v spolupráci s rezortmi, v pôsobnosti ktorých sa pripravuje mládež na povolania.

(3) Podrobnosti o výkone školskej inšpekcie, o jej cieľoch, o právach a povinnostiach školských inšpektorov ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 9

Hospodárska činnosť škôl a školských zariadení

(1) Školy a školské zariadenia môžu vykonávať hospodársku činnosť pre organizácie, občanov a zahraničné subjekty. Hospodárska činnosť sa nesmie vykonávať v rozpore s poslaním školy alebo školského zariadenia. Hospodárskou činnosťou sa získavajú doplnkové mimorozpočtové zdroje na fi-

nancovanie skvalitnenia výchovno-vzdelávacieho procesu.

(2) Podrobnosti o hospodárskej činnosti škôl a školských zariadení ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 10

Plnenie povinnej školskej dochádzky a vzdelávanie na školách mimo územia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky

(1) Deti občanov Slovenskej republiky môžu plniť povinnú školskú dochádzku alebo sa vzdelávať na školách mimo územia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej len „osobitný spôsob školskej dochádzky“).

(2) Podrobnosti o osobitnom spôsobe školskej dochádzky ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 11

Hodnotenie a klasifikácia

(1) Pravidlá hodnotenia a klasifikácie žiakov základných škôl, stredných škôl, stredísk praktického vyučovania, pracovísk praktického vyučovania a špeciálnych škôl ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

(2) Vysvedčenia vydávané školami v Českej republike platia aj v Slovenskej republike.

§ 12

Výchovné opatrenia

(1) Za vzorné správanie, za vzorné plnenie povinností alebo za statočný čin môže byť žiakovi udelená pochvala alebo iné ocenenie. Ak sa žiak previní proti školskému poriadku, možno mu uložiť napomenutie alebo pokarhanie od triedneho učiteľa, majstra odbornej výchovy, vedúceho strediska praktického vyučovania, pokarhanie od riaditeľa školy, podmienené vylúčením alebo vylúčením zo štúdia.

(2) Pravidlá správania žiakov a podrobnosti o druhoch a stupňoch výchovných opatrení a postupoch pri ich ukladaní ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 13

Prerušenie štúdia

(1) Riaditeľ strednej školy môže žiakovi z vážnych osobných dôvodov, predovšetkým zdravotných, prerušiť štúdium.

(2) Podrobnosti o prerušovaní štúdia ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 14

Zmena študijného alebo učebného odboru a prestup na inú školu

(1) Zmenu študijného alebo učebného odboru na strednej škole alebo prestup na inú školu povoľuje riaditeľ školy.

(2) Podrobnosti o zmenách študijného alebo učebného odboru na strednej škole a o prestupe na inú školu ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 15

Uznávanie rovnocennosti dokladov o vzdelaní vydaných zahraničnými školami

(1) Vysvedčenia o maturitnej alebo obdobnej skúške vydané zahraničnou školou možno uznať len vtedy, ak je na takej obsahovej úrovni, akú poskytujú príslušné školy v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike.

(2) Podrobnosti o rovnocennosti dokladov o vzdelaní a podmienkach uznania rovnocennosti dokladov o vzdelaní vydaných zahraničnými školami ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 16

Zaraďovanie a preradovanie detí do špeciálnych materských škôl a do špeciálnych škôl

(1) O zaraďení a preradení dieťaťa do špeciálnej školy a do špeciálnej materskej školy rozhoduje riaditeľ školy alebo materskej školy, do ktorej má byť dieťa zaraďené alebo preradené.

(2) Podrobnosti o zaraďovaní a preradovaní detí do špeciálnych škôl a do špeciálnych materských škôl ustanovuje ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

Príspevky na úhradu nákladov ústavnej výchovy a ochrannnej výchovy

§ 17

(1) Na úhradu starostlivosti poskytovanej deťom a mládeži v školských zariadeniach na výkon ústavnej výchovy alebo ochrannnej výchovy prispievajú príspevkom rodičia alebo iné osoby, ktoré majú voči dieťaťu vyživovaciu povinnosť.

(2) Výšku príspevkov a spôsob ich úhrady ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 18

(1) Mládeži s nariadenou ústavnou výchovou

alebo uloženou ochrannou výchovou sa poskytuje ošatenie a vreckové a pri jej skončení vecná pomoc.

(2) Výšku vreckového, normy ošatenia a vecnej pomoci ustanoví ministerstvo po dohode s Ministerstvom práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky a s Ministerstvom financií Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 19

Príspevky na úhradu nákladov spojených so starostlivosťou o deti a mládež v školách a školských zariadeniach

(1) Ak sa v škole, predškolskom zariadení alebo školskom zariadení zabezpečuje okrem bezplatnej výchovy a vzdelávania aj hmotná starostlivosť o deti a mládež, prispievajú rodičia alebo iné osoby, ktoré majú voči dieťaťu vyživovaciu povinnosť, príspevkom na čiastočnú úhradu nákladov spojených s hmotnou starostlivosťou.

(2) Rodičia alebo iné osoby, ktoré majú voči dieťaťu vyživovaciu povinnosť, alebo účastníci, prispievajú na úhradu nákladov spojených so záujmovým štúdiom v školských zariadeniach.

(3) Výšku príspevku podľa odseku 1 a 2 a spôsob jeho úhrady ustanoví ministerstvo po dohode s Ministerstvom práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky a Ministerstvom financií Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 20

Príspevky na školské stravovanie a ubytovanie v domovoch mládeže

(1) Na úhradu nákladov za stravovanie detí a mládeže v školských jedálňach a jedálňach pri internátnych zariadeniach a na ubytovanie žiakov v domovoch mládeže prispievajú rodičia alebo iné osoby, ktoré majú vyživovaciu povinnosť.

(2) Výšku príspevkov a podrobnosti o organizácii a prevádzke školských jedální a jedální pri internátnych zariadeniach ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 21

Zriaďovanie školských správ

(1) Školské správy podľa tohto zákona sa zriaďujú z tých orgánov krajských národných výborov, okresných národných výborov, mestských ná-

rodných výborov, miestnych národných výborov a miestnych národných výborov v strediskových obciach, ktoré do nadobudnutia účinnosti tohto zákona vykonávali pôsobnosť na úseku školstva.

(2) Dňom zriadenia školských správ pracovné miesta z doterajších orgánov národných výborov podľa odseku 1 prechádzajú na školské správy, ústredné metodické centrum, ústredné inšpekčné centrum a na ministerstvo.

(3) Dňom zriadenia školských správ prechádzajú práva a povinnosti zriaďovateľa školy a školského zariadenia z národného výboru, ktorý školu (školské zariadenie) zriadil, na tú školskú správu, do pôsobnosti ktorej škola (školské zariadenie) prechádza.

(4) Do vzniku školských správ plnia úlohy podľa tohto zákona odbory národných výborov, ktoré vykonávali štátnu správu na úseku školstva.

§ 22

Rozsah pôsobnosti zákona

(1) Tento zákon sa nevzťahuje na vysoké školy, školy v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, školy Zboru nápravnej výchovy Slovenskej republiky a školy Federálneho ministerstva obrany.

(2) Na cirkevné školy sa nevzťahujú ustanovenia § 7, 17 a 18; ustanovenia § 3, 5, 6, 8, 11, 12 a 16 sa na ne vzťahujú primerane.

(3) Na súkromné školy sa nevzťahujú ustanovenia § 7, 9, 12, 14, 17, 18, 19 a 20; ustanovenia § 3, 5, 6, 8, 11, 13 a 16 sa na ne vzťahujú primerane.

(4) Na rozhodovanie podľa tohto zákona (§ 3 ods. 3 okrem rozhodovania o udelení pokarhania riaditeľom a podmieneného vylúčenia zo štúdia a § 16 ods. 1) platia všeobecné predpisy upravujúce správne konanie.⁵⁾

(5) Pôsobnosť Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky podľa osobitných predpisov zostáva nedotknutá.⁶⁾

§ 23

Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa

1. zákon Slovenskej národnej rady č. 79/1978 Zb. o štátnej správe v školstve,

5) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

6) Zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu.

2. Čl. I zákona Slovenskej národnej rady
č. 32/1984 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon
Slovenskej národnej rady o štátnej správe
v školstve a zákon Slovenskej národnej rady
o školských zariadeniach.

§ 24

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom
1991.

F. **Mikloško** v. r.

V. **Mečiar** v. r.

543

Z Á K O N

Slovenskej národnej rady

z 27. novembra 1990

o štátnej správe sociálneho zabezpečenia

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

P R V Á Č A S Ť

ORGÁNY ŠTÁTNEJ SPRÁVY
SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA A ICH ÚLOHY

§ 1

Orgány štátnej správy sociálneho zabezpečenia

(1) Orgány štátnej správy sociálneho zabezpečenia (ďalej len „orgány sociálneho zabezpečenia“) sú

- a) Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky,
- b) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia,
- c) okresné správy sociálneho zabezpečenia,
- d) okresné úrady a obvodné úrady,¹⁾
- e) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky vo veciach ustanovených zákonom o sociálnom zabezpečení.²⁾

(2) Štátnu správu sociálneho zabezpečenia vy-

konávajú v rozsahu ustanovenom týmto zákonom aj obce.³⁾

(3) Orgány sociálneho zabezpečenia vykonávajú štátnu správu a plnia úlohy sociálneho zabezpečenia, ktoré podľa tohto zákona zahŕňa

- a) nemocenské poistenie zamestnancov, nemocenské zabezpečenie samostatne zárobkovo činných osôb a zabezpečenie družstevných roľníkov v chorobe a zabezpečenie matky a dieťaťa (ďalej len „nemocenské poistenie“),⁴⁾
- b) dôchodkové zabezpečenie,⁵⁾
- c) sociálnu starostlivosť,⁶⁾
- d) posudkovú činnosť sociálneho zabezpečenia,
- e) štátne sociálne dávky podľa osobitných predpisov.⁷⁾

(4) Posudková činnosť sociálneho zabezpečenia podľa tohto zákona zahŕňa posudzovanie zdravotného stavu a pracovnej schopnosti občanov v rozsahu ustanovenom týmto zákonom, a so zreteľom na účelne vynakladanie prostriedkov na sociálne zabezpečenie, kontrolu dodržiavania liečebného režimu a posudzovania spôsobilosti na prácu.

1) Zákon Slovenskej národnej rady č. 472/1990 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy.

2) § 142 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 110/1990 Zb. a zákona č. 180/1990 Zb.

Zákon č. 32/1957 Zb. o nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách v znení zákona č. 58/1964 Zb., zákona č. 87/1968 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 8/1982 Zb., zákona č. 109/1984 Zb. a zákona č. 188/1990 Zb.

§ 8 ods.1 písm. c) a § 14 zákona č. 382/1990 Zb. o rodičovskom príspevku.

3) § 5 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

4) Zákon č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov v znení zákona č. 16/1959 Zb., zákona č. 58/1964 Zb., zákona č. 65/1965 Zb., zákona č. 87/1968 Zb., zákona č. 88/1968 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 8/1982 Zb., zákona č. 73/1982 Zb., zákona č. 148/1983 Zb., zákona č. 109/1984 Zb., zákona č. 51/1987 Zb., zákona č. 110/1990 Zb. a zákona č. 180/1990 Zb.

Zákon č. 88/1968 Zb. o predĺžení materskej dovolenky, o dávkach v materstve a o prídavkoch na deti z nemocenského poistenia v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 189/1988 Zb.) a zákona č. 180/1990 Zb.

§ 2 ods.1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 103/1964 Zb. o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 240/1988 Zb.) a zákona č. 180/1990 Zb.

5) § 6 a 7 zákon č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

6) § 73 a 73a zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

7) Zákon č. 382/1990 Zb.

Zákonné opatrenie Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 206/1990 Zb. o štátnom vyrovnávacom príspevku.

Úlohy orgánov sociálneho zabezpečenia

§ 2

**Ministerstvo práce a sociálnych vecí
Slovenskej republiky**

(1) Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako ústredný orgán štátnej správy Slovenskej republiky pre sociálne zabezpečenie

- a) vypracúva koncepciu sociálneho zabezpečenia v rozsahu pôsobnosti Slovenskej republiky a podieľa sa na vypracúvaní koncepcie sociálneho zabezpečenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky,
- b) riadi a kontroluje výkon štátnej správy v sociálnom zabezpečení,
- c) zúčastňuje sa na uzatváraní medzinárodných zmlúv v sociálnom zabezpečení, zabezpečuje úlohy z nich vyplývajúce a spolupracuje s inými štátmi v sociálnom zabezpečení,
- d) koordinuje činnosť v starostlivosti o ťažko zdravotne postihnutých občanov, starých občanov a spoločensky neprispôsobených občanov,
- e) organizuje a zabezpečuje systematickú odbornú výchovu pracovníkov v sociálnom zabezpečení.

(2) Ministerstvo môže zriadiť posudkovú komisiu sociálneho zabezpečenia na posudzovanie zdravotného stavu a pracovnej schopnosti vo výnimočných prípadoch, ktoré určí, ak ich posúdenie vyžaduje osobitné odborné vedomosti.⁸⁾

(3) Minister práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) môže odstraňovať tvrdošti, ktoré sa vyskytnú pri vykonávaní sociálneho zabezpečenia. V jednotlivých prípadoch môže odstránením tvrdošti poveriť Slovenskú správu sociálneho zabezpečenia alebo okresné správy sociálneho zabezpečenia.⁹⁾

(4) Ministerstvo zriaďuje centrum poradensko-psychologických služieb s organizačnou sieťou v nižších územno-správnych jednotkách (ďalej len „centrum“) na poskytovanie poradensko-psychologickej starostlivosti o jednotlivca, pár a rodinu.

(5) Ministerstvo zriaďuje stredisko služieb sociálnej starostlivosti na odborné riadenie služieb sociálnej starostlivosti.

Správy sociálneho zabezpečenia

§ 3

Správy sociálneho zabezpečenia vykonávajú sociálne zabezpečenie na úseku dôchodkového zabezpečenia, nemocenského poistenia, posudkovej činnosti sociálneho zabezpečenia, poskytovania štátnych sociálnych dávok a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom aj na úseku sociálnej starostlivosti.

§ 4

Slovenská správa sociálneho zabezpečenia

(1) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia ako orgán štátnej správy vykonáva sociálne zabezpečenie, riadi a kontroluje okresné správy sociálneho zabezpečenia v rozsahu ustanovenom týmto zákonom.

(2) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia je podriadená ministerstvu; je samostatnou právnickou osobou.

(3) Na čele Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia je riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva minister.

Okresné správy sociálneho zabezpečenia

§ 5

(1) Okresné správy sociálneho zabezpečenia ako miestne orgány štátnej správy vykonávajú sociálne zabezpečenie, ak nie je týmto zákonom alebo inými právnymi predpismi ustanovené, že tieto úlohy plní iný orgán; sú samostatnou právnickou osobou.

(2) Územné obvody a sídla okresných správ sociálneho zabezpečenia sú zhodné s územnými obvody a sídlami okresných úradov miestnej štátnej správy.¹⁾

(3) Na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy vykonáva pôsobnosť okresnej správy sociálneho zabezpečenia Bratislavská správa sociálneho zabezpečenia; na území mesta Košíc vykonáva pôsobnosť okresnej správy sociálneho zabezpečenia Košická správa sociálneho zabezpečenia.

(4) Na čele okresnej správy sociálneho zabezpečenia je riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva riaditeľ Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia.

8) § 118 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

9) § 174 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.
§ 57b ods. 2 zákona č. 54/1956 Zb. v znení neskorších predpisov.
§ 122 ods. 2 zákona č. 103/1964 Zb. v znení neskorších predpisov.
§ 14 zákona č. 382/1990 Zb.

§ 6

(1) Okresné správy sociálneho zabezpečenia usmerňujú organizácie¹⁰⁾ a kontrolujú, ako plnia povinnosti v sociálnom zabezpečení.

(2) Okresné správy sociálneho zabezpečenia pri vykonávaní štátnej správy sociálneho zabezpečenia poskytujú občanom a organizáciám odbornú pomoc.

(3) Okresné správy sociálneho zabezpečenia zodpovedajú v rozsahu svojej pôsobnosti za účelné vynakladanie prostriedkov na sociálne zabezpečenie, s ktorými hospodária.

Posudkové komisie sociálneho zabezpečenia

§ 7

(1) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia a okresné správy sociálneho zabezpečenia zriaďujú na posudzovanie zdravotného stavu a pracovnej schopnosti občanov v rozsahu ustanovenom týmto zákonom posudkové komisie sociálneho zabezpečenia (ďalej len „posudková komisia“).

(2) Členmi posudkovej komisie sú posudkový lekár sociálneho zabezpečenia a tajomník z radov odborných pracovníkov správy sociálneho zabezpečenia a lekár štátnej zdravotnej správy.

(3) Konanie posudkovej komisie riadi posudkový lekár sociálneho zabezpečenia, ktorý je zároveň jej predsedom.

(4) Členovia posudkovej komisie a prizvané osoby sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedeli v súvislosti s jej činnosťou.

§ 8

(1) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia môže poveriť okresnú správu sociálneho zabezpečenia, aby jej posudková komisia posudzovala invaliditu, čiastočnú invaliditu, alebo iné zdravotné otázky súvisiace s vykonávaním sociálneho zabezpečenia na základe medzinárodných zmlúv, prípadne v ďalších odôvodnených prípadoch na území celej Slovenskej republiky alebo pre viaceré okresné správy sociálneho zabezpečenia.

(2) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia poverí ktorúkoľvek okresnú správu sociálneho zabezpečenia, aby jej posudková komisia posúdila

zdravotný stav a pracovnú schopnosť účastníka konania v prípade, že posudkové komisie príslušnej okresnej správy sociálneho zabezpečenia sa vylúčením svojich členov pre predpojatosť stali nespôsobilé rokovať a uznášať sa. V prípade predpojatosti posudkových komisií Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia zdravotný stav a pracovnú schopnosť účastníka konania posúdi ministerstvo.

(3) Okresná správa sociálneho zabezpečenia v odôvodnených prípadoch zriadi posudkovú komisiu s pôsobnosťou pre pracovníkov veľkých organizácií, ktoré majú závodné zdravotnícke zariadenia.

Okresné a obvodné úrady

§ 9

(1) Miestnymi orgánmi štátnej správy v oblasti sociálnej starostlivosti, ktorú podľa tohto zákona nevykonávajú iné orgány sociálneho zabezpečenia, sú okresné úrady a obvodné úrady.¹⁾

(2) Okresné úrady a obvodné úrady vykonávajú sociálnu starostlivosť poskytovaním služieb a dávok sociálnej starostlivosti, ak nie je týmto zákonom alebo inými právnymi predpismi ustanovené, že ju vykonávajú iné orgány,¹¹⁾ rozhodujú o niektorých iných dávkach a plnia ďalšie úlohy podľa osobitných predpisov.¹²⁾

(3) Okresné úrady a obvodné úrady vykonávajú sociálnu starostlivosť svojimi oddeleniami a referátmi.

(4) Na čele oddelenia okresného úradu je vedúci menovaný prednostom okresného úradu po schválení ministrom práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky.

§ 10

(1) Okresné úrady a obvodné úrady pri vykonávaní sociálnej starostlivosti, vrátane sociálnych služieb, spolupracujú s obcami, združeniami obcí, štátnymi, družstevnými a neštátnymi organizáciami, občianskymi združeniami a odborovými organizáciami, poskytujú občanom, obciam a organizáciám odbornú pomoc a vykonávajú sociálnu starostlivosť aj na základe ich návrhov a podnetov.

(2) Okresné úrady a obvodné úrady zodpovedajú v rozsahu svojej pôsobnosti za účelné a hospodárne vynakladanie prostriedkov na sociálnu starostlivosť, s ktorými hospodária, a sledujú úroveň poskyto-

10) § 5 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

11) § 142 ods. 6 a 7 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

12) Zákon č. 50/1973 Zb. o pestúnskej starostlivosti v znení zákona č. 58/1984 Zb.

vania sociálnych služieb a hospodárenie s príspevkami, ktoré poskytnú občanom, obciam a organizáciám na úhradu nákladov na tieto služby.¹³⁾

§ 11

(1) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v súčinnosti s ministerstvom môže rozhodnúť o vykonávaní štátnej správy v sociálnej starostlivosti a súvisiacich činnosti jedným okresným úradom v dvoch alebo viacerých okresoch.

(2) Okresný úrad môže rozhodnúť po prerokovaní s ministerstvom o vykonávaní štátnej správy v sociálnej starostlivosti jedným obvodným úradom v dvoch alebo viacerých obvodoch.

§ 12

(1) Okresný úrad zriaďuje na plnenie úloh v rozsahu ustanovenom týmto zákonom komisiu pre náhradnú rodinnú starostlivosť a komisiu pre koordinovanú starostlivosť o deti a mladistvých postihnutých na zdraví. Predsedom komisie je výkonný pracovník oddelenia a referátu sociálnej starostlivosti.

(2) Členovia komisie pre náhradnú rodinnú starostlivosť a členovia komisie pre koordinovanú starostlivosť o deti a mladistvých postihnutých na zdraví sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedeli v súvislosti s ich činnosťou.

DRUHÁ ČASŤ

PÔSOBNOSŤ SPRÁV SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA, OKRESNÝCH ÚRADOV, OBVODNÝCH ÚRADOV A OBCÍ V SOCIÁLNO M ZABEZPEČENÍ

P R V Á H L A V A

PÔSOBNOSŤ SPRÁV SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA

P r v ý d i e l

Pôsobnosť Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia

§ 13

Slovenská správa sociálneho zabezpečenia

a) rozhoduje

1. o dávkach dôchodkového zabezpečenia, ak

nie je v tomto zákone alebo v zákone o sociálnom zabezpečení ustanovené, že o nich rozhoduje iný orgán sociálneho zabezpečenia a zabezpečuje výplaty týchto dávok,

2. o odstraňovaní tvrdostí, ktoré sa vyskytnú pri vykonávaní sociálneho zabezpečenia, ak bola na to poverená ministrom (§ 2 ods. 3),
3. o povinnosti občana vrátiť dávku sociálneho zabezpečenia vyplatenú neprávom alebo vo vyššej výmere, ako mu patrila, ak je príslušná na rozhodovanie o tejto dávke,
4. o povinnostiach organizácie nahradiť škodu spôsobenú nesprávnou výplatou dávky sociálneho zabezpečenia, ak rozhodovanie o tejto dávke patrí do jej pôsobnosti,

b) vykonáva v druhom stupni štátnu správu vo veciach, v ktorých v správnom konaní v prvom stupni rozhodovala okresná správa sociálneho zabezpečenia,

c) plní úlohy vyplývajúce z medzinárodných zmlúv pri výplate dávok sociálneho zabezpečenia,

d) rozdeľuje poukazy na kúpeľnú starostlivosť a kontroluje jej poskytovanie,

e) vedie register závodov, v ktorých sa vykonáva nemocenské poistenie, a evidenciu malých závodov a samostatne zárobkovo činných osôb,

f) predpisuje, vymáha a vyberá poistné a penále, vymáha a vyberá prirážku k poistnému,

g) predpisuje závozom, malým závozom a samostatne zárobkovo činným osobám na základe zistených závad na úhradu sumy, o ktoré boli prostriedky nemocenského poistenia skrátené, a vymáha ich od nich,

h) spracúva rozbor invalidizácie a pracovnej neschopnosti a navrhuje príslušným orgánom opatrenia na znižovanie práceneschopnosti, na predchádzanie invalidity, čiastočnej invalidity a na odstraňovanie jej následkov,

i) zodpovedá za účelné a hospodárne vynakladanie prostriedkov na sociálne zabezpečenie.

§ 14

Slovenská správa sociálneho zabezpečenia posudkovou komisiou

a) rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu posudkovej komisie okresnej správy sociálneho zabezpečenia,

b) vydáva posudky na účely súdneho konania vo veciach sociálneho zabezpečenia,

c) odporúča v súvislosti s odvolaním sa proti rozhodnutiu posudkovej komisie okresnej správy

13) § 73a zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

vy sociálneho zabezpečenia o invalidite alebo čiastočnej invalidite ďalšie poskytovanie nemocenského v prípadoch, v ktorých možno očakávať, že pracujúci v krátkom čase po uplynutí podpornej doby opäť bude práceschopný.

D r u h ý   d i e l

Pôsobnosť okresnej správy sociálneho zabezpečenia

§ 15

Okresná správa sociálneho zabezpečenia

a) rozhoduje

1. v sporných prípadoch o vzniku a zániku sociálneho zabezpečenia,
2. o dávkach nemocenského poistenia v sporných prípadoch a v osobitných prípadoch,¹⁴⁾
3. o dobrovoľnom priznaní dávky nemocenského poistenia,
4. o znížení alebo odňatí dávky nemocenského poistenia, o zastavení jej výplaty a o jej priznaní v menšom ako požadovanom rozsahu,
5. o povinnosti občana vrátiť dávku sociálneho zabezpečenia poskytnutú neprávom alebo vo vyššej výmere, ako mu patrila, ak je príslušná na rozhodovanie o tejto dávke,
6. o poskytovaní kúpeľnej starostlivosti na základe návrhu ošetrojúceho lekára, s výnimkou prípadov, v ktorých povoľujú kúpeľnú starostlivosť podľa osobitných predpisov orgány štátnej zdravotníckej správy,¹⁵⁾
7. o pohrebnom pri úmrtí nepracujúceho dôchodcu, prípadne jeho rodinného príslušníka,
8. o podpore pri narodení dieťaťa dôchodkyňi alebo manželke, prípadne inej rodinnej príslušníčke nepracujúceho dôchodcu,
9. o sociálnom dôchodku, o jeho zvýšení pre bezvládnosť, o výchovnom k nemu a o príplatku k výchovnému,

10. o započítaní celého kalendárneho roka do doby zamestnania pred 1. januárom 1976, ak člen jednotného roľníckeho družstva neodpracoval určený počet pracovných dní, prípadne inak určený pracovný úväzok,
  11. o započítaní doby vojenskej služby v iných ako spojeneckých armádach (vrátane doby zajatia), ktorú česko-slovenskí občania vykonávali povinne v čase neslobody,
  12. o náhrade príjmov pri vojenskom cvičení a ďalších druhoch služby v ozbrojených silách samostatne zárobkovo činným osobám,
  13. o vdoveckom príspevku,
  14. o zaopatrovacom príspevku,
  15. o príspevku na úhradu za užívanie bytu vojaka,
  16. o rodičovskom príspevku samostatne zárobkovo činných osôb a osôb, ktoré nie sú zárobkovo činné, a o rodičovskom príspevku v sporných prípadoch,
  17. o povinnosti organizácie nahradiť škodu spôsobenú nesprávnou výplatom dávky sociálneho zabezpečenia, ak rozhodovanie o dávke patrí do pôsobnosti tejto správy sociálneho zabezpečenia,
  18. o odstraňovaní tvrdomostí, ktoré sa vyskytnú pri vykonávaní sociálneho zabezpečenia, ak bola na to poverená ministrom (§ 2 ods. 3),
  19. o prirážke k poisťnému, o pokutách a penále za neplnenie povinností v sociálnom zabezpečení,¹⁶⁾
  20. o tom, komu sa majú vyplácať dávky sociálneho zabezpečenia, ak sa výplatom do rúk doterajšieho príjemcu nedosahuje účel, na ktorý sú určené,
- b) vykonáva sociálne zabezpečenie zamestnancov malých závodov a samostatne zárobkovo činných osôb,
- c) zabezpečuje výplatu dávok uvedených v ustanovení písmena a) č. 7, 8 a 12 až 16,
- d) riadi vykonávanie nemocenského poistenia zamestnávateľmi, ktorí vyplácajú dávky nemocenského poistenia,

14) § 51 ods. 5 a § 51a ods. 4 vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 165/1979 Zb. o nemocenskom poistení niektorých pracovníkov a o poskytovaní dávok nemocenského poistenia občanom v osobitných prípadoch v znení neskorších predpisov.

§ 12 zákona č. 88/1968 Zb. v znení neskorších predpisov.

§ 26 zákona č. 103/1964 Zb. v znení neskorších predpisov.

15) § 19 ods. 2 zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 196/1990 Zb.

16) § 112 a 145b zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

§ 50 ods. 3 vyhlášky č. 91/1958 Zb., ktorou sa uverejňuje opatrenie Ústrednej rady odborov o organizácii a vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov v znení vyhlášky č. 191/1960 Zb., vyhlášky č. 6/1967 Zb., vyhlášky č. 178/1968 Zb., vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 123/1990 Zb. a vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 262/1990 Zb.

- e) obstaráva a predkladá Slovenskej správe sociálneho zabezpečenia podklady potrebné na rozhodnutie o dávkach dôchodkového zabezpečenia,
- f) navrhuje Slovenskej správe sociálneho zabezpečenia započítanie doby zamestnania a náhradných dôb v sporných prípadoch,
- g) kontroluje
1. vykonávanie nemocenského poistenia a hospodárenie s jeho prostriedkami v závodoch,
  2. plnenie povinností občanov a organizácií v sociálnom zabezpečení,
  3. dodržiavanie liečebného režimu a posudzovanie spôsobilosti na prácu so zreteľom na účelné vynakladanie prostriedkov na sociálne zabezpečenie,
- h) spisuje, ak sa na ňu občan obráti, žiadosti
1. o úpravu dôchodku, ktorý je jediným zdrojom príjmu,
  2. o zvýšení dôchodku pre bezvládnosť,
  3. o dávky dôchodkového zabezpečenia samostatne zárobkovo činných osôb,
  4. o vdovský dôchodok alebo sirotský dôchodok po občanoch uvedených v bode 3,
  5. o dôchodok manželky,
  6. o sociálny dôchodok,
  7. o vdovský dôchodok alebo sirotský dôchodok po nepracujúcich dôchodcoch,
  8. o starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok zamestnancov malých závodov a občanov, ktorí nie sú v pracovnom, členskom alebo obdobnom pomere a ani nie sú inak zabezpečení, prípadne o vdovský dôchodok alebo sirotský dôchodok po uvedených občanoch,
  9. o dávku dôchodkového zabezpečenia, ak je občan v čase podania žiadosti práceneschopný a má trvalý pobyt v inom okrese, než v ktorom je sídlo organizácie, alebo ak pozostalý po pracujúcom má trvalý pobyt v inom okrese, než v ktorom je sídlo organizácie, v ktorej bol pracujúci zamestnaný,¹⁷⁾
- ch) spracúva rozbery invalidizácie a pracovnej neschopnosti a navrhuje príslušným orgánom opatrenia na znižovanie práceneschopnosti, na predchádzanie invalidity, čiastočnej invalidity a na odstraňovanie jej následkov,
- i) vedie evidenčné listy dôchodkového zabezpečenia zamestnancov malých závodov a samostatne zárobkovo činných osôb,
- j) vyjadruje sa k zdravotnému stavu občanov na účely ústavnej sociálnej starostlivosti,
- k) plní ďalšie úlohy ustanovené predpismi o sociálnom zabezpečení.

§ 16

Okresná správa sociálneho zabezpečenia posudkovou komisiou

a) rozhoduje

1. na podnet lekárskej poradnej komisie¹⁸⁾ o invalidite alebo čiastočnej invalidite občana, ktorý je práceneschopný pre chorobu alebo úraz počas aspoň 6 mesiacov, ktorému patrí nemocenské a ktorý nepožiadal o invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok, alebo ktorého žiadosti sa nevyhovelo,
2. o dlhodobu nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa na účely výplaty prídavkov na deti z nemocenského poistenia,¹⁹⁾
3. o tom, či je dieťa dlhodobu ťažko zdravotne postihnuté a vyžaduje mimoriadnu starostlivosť alebo osobitne náročnú mimoriadnu starostlivosť na účely priznania príplatku k prídavkom na deti z nemocenského poistenia²⁰⁾ a rodičovského príspevku, ak o tomto príspevku nerozhodujú orgány sociálneho zabezpečenia,
4. na podnet občana alebo organizácie so súhlasom občana o tom, či ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, prípadne o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím,
5. o tom, že občan so zmenenou pracovnou schopnosťou sa nepovažuje za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, ak sa nepodrobil vyšetreniu zdravotného stavu alebo inému odbornému vyšetreniu a bol na túto možnosť upozornený,²¹⁾

17) § 120 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

18) § 158 vyhlášky č. 149/1988 Zb. ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení vyhlášky č. 123/1990 Zb., vyhlášky č. 260/1990 Zb. a vyhlášky č. 313/1990 Zb. Vyhláška č. 76/1957 Ú. v. o prechode z pracovnej neschopnosti do invalidity (čiastočnej invalidity) v znení vyhlášky č. 268/1990 Zb.

19) § 18 ods. 2 písm. c) a d) zákona č. 88/1968 Zb. v znení neskorších predpisov.

20) § 24 ods. 2 zákona č. 88/1968 Zb. v znení neskorších predpisov.

21) § 106 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

6. o tom, či ide o ťažko zdravotne postihnutého občana, o druhu a stupni tohto postihnutia na účely priznania mimoriadnych výhod,²²⁾
7. o nevyhnutnosti natrvalo previesť pracovníka na inú prácu alebo o nevyhnutnosti trvalej zmeny zamestnania, ak posudkový orgán v súvislosti s rozhodovaním o dávkach dôchodkového zabezpečenia alebo o tom, či ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, zistil, že pracovník vzhľadom na svoj zdravotný stav natrvalo stratil schopnosť vykonávať ďalej doterajšiu prácu alebo že ju nesmie vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou,²³⁾

b) vydáva posudok

1. o invalidite alebo čiastočnej invalidite, ak nejde o prípady uvedené v ustanovení písmena a) č. 1,
2. o dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa na účely výplaty výchovného k dôchodkom a sirotského dôchodku,
3. o tom, či je dieťa dlhodobou ťažko zdravotne postihnuté a vyžaduje mimoriadnu starostlivosť alebo osobitne náročnú mimoriadnu starostlivosť na účely priznania príplatku k výchovnému k dôchodkom²⁴⁾ a rodičovského príspevku, ak o tomto príspevku rozhodujú orgány sociálneho zabezpečenia podľa § 15 písm. a) č. 16 alebo orgány nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách, pre konanie o náhradných dobách,²⁵⁾ ako aj na účely poskytovania služieb a dávok sociálnej starostlivosti, ktoré určí vykonávací predpis,
4. o bezvládnosti,
5. o tom, či ide o ťažko zdravotne postihnutého občana a o druhu a stupni tohto postihnutia na účely poskytovania služieb a dávok sociálnej starostlivosti,²⁶⁾ ktoré určí vykonávací predpis,
6. o tom, či si občan môže vzhľadom na zdravotný stav zvýšiť životnú úroveň vlastnou prácou,²⁷⁾

c) odporúča

1. ďalšie poskytovanie nemocenského v prípa-

doch, v ktorých možno očakávať, že pracujúci v krátkom čase po uplynutí podpornej doby opäť bude práceschopný,

2. opatrenia na obnovenie pracovnej schopnosti posudzovaného, vhodnosť jeho ďalšieho liečenia a vhodnú úpravu pracovných podmienok, prípadne obstaranie vhodných pomôcok,
3. u občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, prípadne u občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím vhodné pracovné uplatnenie, prípadne prípravu na pracovné uplatnenie s ohľadom na ich zdravotný stav a kvalifikáciu a umiestnenie na vhodné pracovné miesto v organizáciách.

D R U H Á H L A V A

PÔSOBNOSŤ OKRESNÝCH ÚRADOV
A OBVODNÝCH ÚRADOV

P r v ý d i e l

Pôsobnosť okresného úradu

§ 17

Okresný úrad

- a) riadi a kontroluje výkon štátnej správy v oblasti sociálnej starostlivosti uskutočňovanej obvodnými úradmi vo svojom územnom obvode,
- b) vykonáva v druhom stupni štátnu správu vo veciach, v ktorých v správnom konaní v prvom stupni rozhodoval obvodný úrad alebo obec,
- c) rozhoduje o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, a o úhrade za pobyt v ústave sociálnej starostlivosti,
- d) poskytuje príspevky na úhradu nákladov na sociálne služby občanom, obciam a organizáciám, kontroluje hospodárenie s nimi, požaduje ich vyúčtovanie a vrátenie v prípade, ak boli použité v rozpore s účelom, na ktorý sa poskytli,¹³⁾
- e) sleduje úroveň poskytovania sociálnych služieb občanmi, obcami a organizáciami,¹³⁾

22) § 86 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

23) § 37 ods. 1 písm. a), § 46 ods. 1 písm. d) Zákonníka práce.

§ 35 ods. 4 zákona č. 162/1990 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve.

24) § 71 ods. 5 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

25) § 9 ods. 1 písm. e) zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

26) § 73 ods. 6 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

27) § 54 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

- f) zostavuje plán a rozpočet a rozdeľuje finančné prostriedky v oblasti sociálnej starostlivosti pre obvodné úrady a zariadenia,
- g) zabezpečuje rozvoj materiálno-technickej základne služieb sociálnej starostlivosti vo svojom územnom obvode,
- h) organizuje účasť nepracujúcich dôchodcov na rekreačnej starostlivosti a podieľa sa na zabezpečovaní rekreácie rodín so zdravotne postihnutými deťmi,
- ch) koordinuje činnosť orgánov, ktoré pôsobia v sociálnej starostlivosti, vo svojom územnom obvode.

§ 18

(1) Okresný úrad komisiou pre náhradnú rodinnú starostlivosť

- a) vedie prehľad detí, u ktorých je potrebné dlhodobo zabezpečiť náhradnú rodinnú starostlivosť formou osvojenia, pestúnskej starostlivosti a opatrovníctva, a prehľad občanov vhodných vykonávať náhradnú rodinnú starostlivosť,
- b) sprostredkúva nadviazanie vzťahu medzi deťmi a občanmi, ktorí spĺňajú podmienky pre jednotlivé formy náhradnej rodinnej starostlivosti,
- c) zabezpečuje v súčinnosti s centrom poradencko-psychologických služieb prípravu občanov vhodných pre vykonávanie náhradnej rodinnej starostlivosti, a ďalšiu starostlivosť a pomoc rodinám, v ktorých sa náhradná rodinná starostlivosť vykonáva.

§ 19

Okresný úrad komisiou pre koordinovanú starostlivosť o deti a mladistvých postihnutých na zdraví

- a) posudzuje úroveň starostlivosti o deti a mladistvých, ktoré vedie v evidencii obvodný úrad,
- b) navrhuje príslušným orgánom opatrenia na zlepšenie zdravotníckej, výchovno-vzdelávacej a sociálnej starostlivosti a sleduje ich plnenie.

D r u h ý d i e l

Pôsobnosť obvodného úradu

O d d i e l 1

Starostlivosť o rodinu a deti

§ 20

Obvodný úrad

a) rozhoduje

1. v nalievavých prípadoch o okamžitom umiestnení dieťaťa do náhradnej výchovy nahradzujúcej výchovu rodičov dovedy, kým rozhodne súd,²⁸⁾
2. o výchovných opatreniach podľa osobitných predpisov,²⁹⁾
3. o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu,
4. o prijatí dieťaťa do stanice opatrovateľskej služby pre deti, ktorú spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v nej poskytujú,
5. o umiestnení matky s dieťaťom, prípadne tehotnej ženy do domova pre matky s deťmi, ktorý spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v ňom poskytujú,
6. o bezúročných pôžičkách,
7. o príspevku na výživu dieťaťa³⁰⁾ a o poskytovaní ďalších účelových peňažných dávok a vecných dávok, ktoré určí vykonávací predpis,
8. o opakovaných peňažných dávkach a vecných dávkach nezaopatreným deťom, rodičom nezaopatrených detí a tehotným ženám,
9. o peňažných dávkach rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri alebo viac detí,
10. o príspevku na rekreáciu detí dôchodcu,
11. o ďalších opatreniach podľa osobitných predpisov,³¹⁾

b) vykonáva funkciu opatrovníka maloletých,³²⁾

- c) sleduje vývoj detí, ktoré boli umiestnené do výchovy iných občanov ako rodičov, a spolu-pôsobí pri organizovaní náhradnej rodinnej starostlivosti o deti,

28) § 46 Zákona o rodine.

29) § 43 ods. 2 Zákona o rodine.

30) § 100 Zákona o rodine.

§ 74 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

31) Zákon č. 50/1973 Zb. v znení neskorších predpisov.

32) § 79 ods. 2 a § 83 ods. 2 Zákona o rodine.

- d) navrhuje súdu nariadenie ústavnej výchovy,³³⁾ obmedzenie, prípadne pozbavenie rodičovských práv³⁴⁾ a zrušenie ústavnej výchovy a výchovných opatrení uložených súdom,
- e) oznamuje a podáva správy súdu, prípadne inému štátnemu orgánu o skutočnostiach potrebných na rozhodovanie o výchove a výžive detí,
- f) zúčastňuje sa na trestnom konaní proti mladistvým,³⁵⁾
- g) podieľa sa
  1. na sanácii rodinného prostredia, z ktorého boli deti vyňaté z dôvodu zlyhania výchovnej funkcie rodiny,
  2. na prevýchove ťažkovychovatelných detí, najmä výchovnou a poradenskou starostlivosťou; vedie ich evidenciu,
  3. na výchove k manželstvu a rodičovstvu, najmä individuálne, skupinovo alebo hromadne organizovanými preventívno-výchovnými podujatiami,
- h) poskytuje výchovnú a poradenskú starostlivosť pri riešení rodinných a sociálnych problémov,
- ch) koordinuje činnosť orgánov a organizácií, ktoré pôsobia v starostlivosti o rodinu a deti vo svojom územnom obvode.

O d d i e l 2

Starostlivosť o ťažko zdravotne postihnutých občanov a starých občanov

§ 21

Obvodný úrad

a) rozhoduje

1. o poskytovaní opatrovateľskej služby vrátane sprievodcovskej služby a o úhrade za ňu,
2. o prijatí do zariadenia opatrovateľskej služby, ktoré spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v ňom poskytujú,
3. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, a o úhrade za pobyt v ústave sociálnej starostlivosti,
4. o bezúročných pôžičkách,
5. o jednorazových účelových peňažných dávkach ťažko zdravotne postihnutým občanom³⁶⁾ na obstaranie osobitných pomôcok, na úpravu bytu, na kúpu, celkovú oprava

vu a osobitnú úpravu motorového vozidla, na prevádzku motorového vozidla a na úhradu poisťného,

6. o jednorazovej účelovej peňažnej dávke na úhradu rekreácie nepracujúcim dôchodcom a kúpeľnej starostlivosti nepracujúcim dôchodcom – samoplatcom,
7. o opakovaných účelových peňažných dávkach ťažko zdravotne postihnutým občanom používajúcim zložené kompenzačné, ortopedické alebo protetické pomôcky a nevidomým občanom,
8. o opakovaných peňažných dávkach na úhradu zvýšených životných nákladov,
9. o opakovanej peňažnej dávke pri starostlivosti o blízkú a inú osobu,

b) vedie evidenciu

1. detí a mladistvých, ktorí pre svoje zdravotné postihnutie vyžadujú trvalú alebo dlhodobú komplexnú koordinovanú zdravotnícku, výchovno-vzdelávaciu a sociálnu starostlivosť v súčinnosti s príslušnými orgánmi za účelom prevencie, riešenia ich individuálnych potrieb a osobného rozvoja,
2. ťažko zdravotne postihnutých dospelých občanov podľa druhov postihnutia v súčinnosti s príslušnými orgánmi za účelom riešenia ich špecifických potrieb,

c) sprostredkúva odbornú pomoc rodinám so zdravotne postihnutými deťmi včítane návštevnej služby,

d) koordinuje činnosť orgánov a organizácií, ktoré pôsobia v starostlivosti o ťažko zdravotne postihnutých občanov a starých občanov vo svojom územnom obvode za účelom ich spoločenskej integrácie,

e) vydáva doklady na úľavu a výhody pre ťažko zdravotne postihnutých, ktoré sa poskytujú pri vymedzených druhoch zdravotného postihnutia, a to na základe rozhodnutia okresnej posudkovej komisie.

O d d i e l 3

Starostlivosť o občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc

§ 22

Obvodný úrad poskytuje občanom, ktorí potrebujú osobitnú pomoc³⁷⁾

33) § 45 ods. 3 Zákona o rodine.

34) § 44 Zákona o rodine.

35) § 291 až 301 Trestného poriadku.

36) § 86 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

37) § 90 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

- a) výchovnú a poradenskú starostlivosť za účelom poskytnutia pomoci na prekonanie ich životnej situácie a za účelom ich spoločenskej integrácie,
- b) opatrovateľskú službu,
- c) bezúročné pôžičky,
- d) peňažné a vecné dávky.

O d d i e l 4

Starostlivosť o spoločensky neprispôsobených občanov

§ 23

Obvodný úrad

- a) poskytuje spoločensky neprispôsobeným občanom
  - 1. výchovnú a poradenskú starostlivosť za účelom ich resocializácie a spoločenskej integrácie,
  - 2. bezúročné pôžičky,
  - 3. peňažné a vecné dávky,
  - 4. pomoc pri ubytovaní, včítane ubytovania v účelovom zariadení, ktoré spravuje,
- b) koordinuje činnosť orgánov a organizácií, ktoré pôsobia v starostlivosti o spoločensky neprispôsobených občanov vo svojom územnom obvode.

T r e t í d i e l

Pôsobnosť obce

O d d i e l 1

Starostlivosť o rodinu a deti

§ 24

Obec

- a) rozhoduje o jednorazových peňažných dávkach a vecných dávkach nezaopatreným deťom, rodičom nezaopatrených detí a tehotným ženám,
- b) poskytuje deťom v naliehavých prípadoch okamžitú pomoc,
- c) chráni deti pred škodlivými vplyvmi, ktoré ohrozujú ich riadnu výchovu,
- d) podieľa sa na sanácii rodinného prostredia, z ktorého boli deti vyňaté z dôvodu zlyhania výchovnej funkcie rodiny,
- e) spolupôsobí pri výkone ochranných alebo výchovných opatrení uložených súdom alebo obvodným úradom najmä informovaním príslušných orgánov a sledovaním ich dodržiavania a účinnosti,
- f) vyhľadáva a obvodnému úradu odporúča obča-

nov vhodných za osvojiteľov, opatrovníkov a pestúnov,

g) navrhuje

1. orgánu príslušnému na rozhodovanie o prídavkoch na deti, aby v odôvodnených prípadoch zastavil výplatu tejto dávky oprávnenému príjemcovi,³⁸⁾
2. súdu nariadenie ústavnej výchovy,³³⁾ obmedzenie, prípadne pozbavenie rodičovských práv³⁴⁾ a zrušenie ústavnej výchovy a výchovných opatrení uložených súdom,
3. obvodnému úradu zrušenie výchovných opatrení uložených týmto úradom,

h) oznamuje

1. obvodnému úradu, ktorým rodinám, nezaopatreným deťom a tehotným ženám treba poskytnúť sociálnu starostlivosť a spolupôsobí pri jej poskytovaní,
2. oznamuje súdu, prípadne inému štátnemu orgánu skutočnosť potrebnú na rozhodovanie o výchove a výžive detí.

O d d i e l 2

Starostlivosť o ťažko zdravotne postihnutých občanov a starých občanov

§ 25

Obec

a) rozhoduje

1. o poskytovaní príspevku na spoločné stravovanie,
2. o jednorazových peňažných dávkach a vecných dávkach na úhradu nevyhnutných životných potrieb,
3. o prijatí do zariadenia sociálnej starostlivosti, ktoré spravuje, o ukončení pobytu v ňom a o úhrade za služby, ktoré v ňom poskytuje,

b) zabezpečuje spoločné stravovanie ťažko zdravotne postihnutých občanov a starých občanov,

c) podieľa sa na riešení bývania ťažko zdravotne postihnutých občanov a starých občanov,

d) organizuje kultúrno-spoločenský život ťažko zdravotne postihnutých občanov a starých občanov,

e) oznamuje obvodnému úradu občanov odkázaných na pomoc v sociálnej starostlivosti,

f) spolupracuje s fyzickými a právnickými osobami, ktorých poslaním je pomôcť zdravotne postihnutým občanom,

38) Zákon č. 117/1966 Zb. o niektorých dôsledkoch zanedbávania starostlivosti o deti v znení zákona č. 99/1972 Zb.

- g) môže zveriť do správy okresného alebo obvodného úradu zariadenie sociálnej starostlivosti, ktoré zriadila.

O d d i e l 3

Starostlivosť o občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc a o spoločensky neprispôbených občanov

§ 26

(1) Obec poskytuje občanom, ktorí potrebujú osobitnú pomoc

- a) jednorazové peňažné a vecné dávky,
- b) pomoc pri ubytovaní,
- c) výchovnú a poradenskú starostlivosť.

(2) Obec môže poskytnúť spoločensky neprispôbeným občanom

- a) jednorazové peňažné a vecné dávky,
- b) pomoc pri ubytovaní,
- c) výchovnú a poradenskú starostlivosť.

Š t v r t ý d i e l

Zariadenia sociálnej starostlivosti

§ 27

(1) Na poskytovanie služieb sociálnej starostlivosti ministerstvo, okresné úrady a obce zriaďujú, spravujú a kontrolujú ako rozpočtové alebo príspevkové organizácie³⁹⁾ tieto účelové zariadenia:

- a) ústavy sociálnej starostlivosti,
- b) domovy pre matky s deťmi,
- c) osobitné zariadenia na výkon pestúnskej starostlivosti,
- d) stanice opatrovateľskej služby pre deti,
- e) zariadenie pre spoločensky neprispôbených občanov, najmä strediská postpenitenciárnej starostlivosti a prechodné ubytovne,
- f) kluby dôchodcov,
- g) samostatné jedálne s vlastnou kuchyňou pre dôchodcov,
- h) zariadenia opatrovateľskej služby pre ťažko zdravotne postihnutých občanov a starých občanov, najmä
  1. stanice opatrovateľskej služby,
  2. zariadenia opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt,
  3. zariadenia na denný pobyt,
  4. strediská osobnej hygieny,

5. pracovne opatrovateľskej služby.

(2) Ministerstvo zriaďuje a spravuje strediská sociálnej starostlivosti s celoslovenskou pôsobnosťou.

(3) Ministerstvo, okresné úrady a obce môžu zriaďovať, spravovať a kontrolovať aj ďalšie zariadenia sociálnej starostlivosti.

(4) Organizácie, obce a občania môžu zriaďovať a spravovať zariadenia sociálnej starostlivosti a ďalšie zariadenia na poskytovanie sociálnych služieb.¹³⁾

§ 28

Druhy ústavov sociálnej starostlivosti

(1) Na poskytovanie ústavnej sociálnej starostlivosti sa zriaďujú ústavy sociálnej starostlivosti (ďalej len „ústavy“), najmä

- a) ústavy pre telesne postihnutú mládež,
- b) ústavy pre telesne postihnutú mládež s pridruženým mentálnym postihnutím,
- c) ústavy pre zmyslovo postihnutú mládež,
- d) ústavy pre mentálne postihnutú mládež,
- e) ústavy pre telesne postihnutých dospelých občanov,
- f) ústavy pre telesne postihnutých dospelých občanov s pridruženým mentálnym postihnutím,
- g) ústavy pre zmyslovo postihnutých dospelých občanov,
- h) ústavy pre mentálne postihnutých dospelých občanov,
- ch) domovy dôchodcov,
- i) domovy-penzióny pre dôchodcov.

(2) Zriaďovateľ môže ústavy účelne a vhodne spájať.

§ 29

(1) Ústavy uvedené v § 28 ods. 1 písm. a) a b) a v písmene e) až g) zriaďujú, spravujú a kontrolujú okresné úrady. Ústavy uvedené v § 28 ods. 1 písm. c), d), h) až i) zriaďujú a kontrolujú okresné úrady, spravujú obvodné úrady. Ústavy uvedené v § 28 ods. 1 písm. ch) a i) môže zriaďovať a spravovať aj hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava.

(2) Domovy pre matky s deťmi, osobitné zariadenia na výkon pestúnskej starostlivosti, stanice opatrovateľskej služby pre deti, zariadenia pre spoločensky neprispôbených občanov a zariadenia

39) § 7 ods. 2 písm. f) zákona Slovenskej národnej rady č. 472/1990 Zb.

opatrovateľskej služby pre ťažko zdravotne postihnutých občanov a starých občanov, s výnimkou stredísk osobnej hygieny a pracovní opatrovateľskej služby [§ 27 ods. 1 písm. h) č. 4 a 5] zriaďujú a kontrolujú okresné úrady a spravujú obvodné úrady.

(3) Kluby dôchodcov a samostatné jedálne s vlastnou kuchyňou pre dôchodcov, strediská osobnej hygieny a pracovne opatrovateľskej služby a strediská sociálnej starostlivosti zriaďujú a spravujú obce.

§ 30

(1) Okresný úrad môže pre ťažko postihnutých občanov a starých občanov zriaďovať strediská sociálnej starostlivosti zo zariadení uvedených v § 27 ods. 1 písm. a) a h) s výnimkou stredísk osobnej hygieny a pracovní opatrovateľskej služby, ktoré zriaďujú a spravujú obce.

(2) O prijatí do zariadení sociálnej starostlivosti, o ukončení pobytu v ňom, a o úhrade za poskytované služby rozhoduje vždy orgán, ktorý zariadenie spravuje.

(3) Ministerstvo, okresný úrad, obvodný úrad a obec môže poveriť ústav, ktorý spravuje, rozhodovaním o prijatí do tohto ústavu, o ukončení pobytu v ňom a o úhrade za pobyt v ústave. V tomto prípade rozhoduje v druhom stupni orgán, ktorý ústav rozhodovaním poveril.

§ 31

(1) Zariadenia sociálnej starostlivosti uvedené v § 27 ods. 1 písm. a) až e) a písm. h) č. 1 až 3 možno zrušiť alebo ich objekty odňať ich účelu len so súhlasom ministerstva. Požiadavka súhlasu podľa osobitných predpisov tým nie je dotknutá.

(2) Okresný úrad so súhlasom obvodného úradu, ktorý zariadenie spravuje, môže uzavrieť s občanmi, obcami a organizáciami poskytujúcimi sociálne služby¹³⁾ dohodu o prevzatí zariadení sociálnej starostlivosti do užívania.

TRETIA ČASŤ

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

§ 32

Pokuty

Pokuty v prípadoch ustanovených zákonom o sociálnom zabezpečení ukladajú okresné správy

sociálneho zabezpečenia. Výnos z pokút je príjmom štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

§ 33

Osobitný príjemca

Obvodný úrad

- a) rozhoduje o ustanovení osobitného príjemcu dávky dôchodkového zabezpečenia a dávky sociálnej starostlivosti v prípadoch ustanovených zákonom, o sociálnom zabezpečení⁴⁰⁾ a o jeho uvoľnení,
- b) dohliada, ako osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Ustanovenia o konaní

§ 34

(1) Všeobecné predpisy o správnom konaní sa nevzťahujú na konanie

- a) o poskytovaní kúpeľnej starostlivosti podľa predpisov o sociálnom zabezpečení,
- b) o poskytovaní jednorazových peňažných dávok a vecných dávok podľa § 25 písm. a) č. 2 a § 26 písm. a), o príspevku na spoločné stravovanie podľa § 25 písm. a) č. 1 a o poskytovaní opatrovateľskej služby podľa § 20 písm. a) č. 3, § 21 písm. a) č. 1 a § 22 písm. b), ak ide o úkony opatrovateľskej služby zabezpečujúce nevyhnutné životné potreby, ktoré určí vykonávací predpis,

ak sa konanie o týchto dávkach a službách začalo z podnetu orgánu sociálneho zabezpečenia alebo ak sa konanie, ktoré sa začalo na návrh, skončí priznaním dávky alebo služby v požadovanom alebo v právnom predpise vymedzenom rozsahu.

(2) V konaní podľa odseku 1 písm. b) sa primerane použijú ustanovenia § 49 a 50 zákona o správnom konaní⁴¹⁾ o lehotách.

(3) Ak v konaní podľa odseku 1, ktoré sa začalo na návrh, orgán sociálneho zabezpečenia zistí, že dávku alebo službu nemožno priznať vôbec alebo v požadovanom rozsahu, alebo ak by priznaním dávky alebo služby mohli vzniknúť občanovi, ktorému sa má dávka alebo služba priznať, alebo inému občanovi právne povinnosti, postupuje sa podľa všeobecných predpisov o správnom konaní.

§ 35

Odvolaie proti rozhodnutiu, ktoré obvodný

40) § 102 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

41) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

úrad predbežne urobí v prospech maloletého dieťaťa podľa § 20 písm. a) č. 1 nemá odkladný účinok.

§ 36

(1) Odchylne od všeobecných predpisov o správnom konaní⁴²⁾ sa miestna príslušnosť okresných správ sociálneho zabezpečenia spravuje

- a) miestom výkonu práce účastníka konania, ak rozhoduje alebo posudzuje invaliditu, čiastočnú invaliditu alebo zmenenú pracovnú schopnosť a na tomto pracovisku je závodné zdravotnícke zariadenie, v ktorom pôsobí posudková komisia okresnej správy sociálneho zabezpečenia,
- b) miestom útvaru organizácie, v ktorom sa vedie evidencia miezd, ak rozhoduje
  - 1. o poskytovaní dávok nemocenského poistenia s výnimkou dávok nemocenského poistenia samostatne zárobkovo činných osôb,
  - 2. o rodičovskom príspevku zamestnancov a družstevných roľníkov,
- c) sídlom školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť, ak účastníkom konania je žiak tejto školy, ak ide o posúdenie zmenenej pracovnej schopnosti,
- d) sídlom, prípadne miestom pravidelného výjazdného zasadania lekárskej komisie⁴³⁾ v odbore pôsobnosti Federálneho ministerstva obrany, Federálneho ministerstva vnútra, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky alebo Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ak ide o posúdenie zdravotného stavu⁴⁴⁾ príslušníka ozbrojených síl z povolania, Zboru národnej bezpečnosti, Zboru nápravnej výchovy Slovenskej republiky s výnimkou kontrolnej lekárskej prehliadky požívateľa dôchodku, ktorého služobný pomer sa skončil,
- e) sídlom nápravno-výchovného ústavu, prípadne ústavu na výkon väzby, ak ide o posúdenie zdravotného stavu občana v čase výkonu trestu odňatia slobody, prípadne väzby,
- f) sídlom okresnej správy sociálneho zabezpečenia, ktorej posudková komisia bola poverená (§ 8) posudzovať invaliditu, čiastočnú invaliditu alebo iné zdravotné otázky súvisiace s vykonávaním sociálneho zabezpečenia.

(2) Odchylne od všeobecných predpisov o správnom konaní⁴²⁾ sa miestna príslušnosť

okresných úradov a obvodných úradov vo veciach sociálneho zabezpečenia spravuje

- a) sídlom okresného úradu alebo obvodného úradu, ktorý spravuje ústav alebo iné zariadenie sociálnej starostlivosti, do ktorého má byť občan prijatý,
- b) sídlom okresného úradu alebo obvodného úradu, v obvode ktorého sa zdržiava maloleté dieťa, ak riešenie otázok jeho výchovy a výživy neznesie odklad.

(3) Vo veciach, v ktorých podľa tohto zákona rozhoduje alebo vykonáva opatrenia okresný úrad, obvodný úrad alebo obec, sa žiadosť o dávku alebo službu sociálneho zabezpečenia podáva na okresnom, obvodnom alebo obecnom úrade.

(4) Žiadosť o pohrebné po samostatne zárobkovo činnnej osobe sa podáva na okresnej správe sociálneho zabezpečenia, na ktorej bol zomretý prihlásený na sociálne zabezpečenie. Žiadosť o pohrebné po nepracujúcom dôchodcovi sa podáva na okresnej správe sociálneho zabezpečenia, v obvode ktorej mal zomretý trvalý pobyt.

(5) Žiadosť o zaopatrovací príspevok sa podáva na okresnej správe sociálneho zabezpečenia, v obvode ktorej má člen rodiny trvalý pobyt. Žiadosť o príspevok na úhradu za užívanie bytu vojaka sa podáva na okresnej správe sociálneho zabezpečenia, v obvode ktorej mal vojak trvalý pobyt pred nástupom služby v ozbrojených silách.

(6) Na konanie o poskytovaní kúpeľnej starostlivosti sa miestna príslušnosť spravuje

- a) miestom útvaru organizácie, v ktorom sa vedie evidencia miezd, ak účastníkom konania je zamestnanec alebo družstevný roľník,
- b) miestom trvalého pobytu samostatne zárobkovo činnnej osoby alebo nepracujúceho dôchodcu,
- c) miestom trvalého pobytu zamestnanca a družstevného roľníka v prípadoch, ak miesto útvaru organizácie, v ktorom sa vedie evidencia miezd, je v Českej republike.

(7) Na konanie o odstraňovaní tvrdostí, ktoré sa vyskytnú pri vykonávaní sociálneho zabezpečenia, sa miestna príslušnosť spravuje

- a) miestom útvaru organizácie, v ktorom sa vedie evidencia miezd, v prípadoch uvedených v odseku 6 písm. a) a c),

42) § 7 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb.

43) § 144 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

44) § 144 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

b) miestom trvalého pobytu v prípadoch uvedených v odseku 6 písm. b).

§ 37

Súčinnosť orgánov a organizácií

(1) Orgány a organizácie sú povinné vyhovieť žiadostiam orgánov sociálneho zabezpečenia vo veciach sociálneho zabezpečenia a podávať im bezplatne oznámenia pre jeho vykonávanie a správu.

(2) Pri plnení úloh v sociálnom zabezpečení orgány sociálneho zabezpečenia spolupracujú s príslušnými odborovými orgánmi, s orgánmi Roľníckeho družstevného zväzu a občianskymi združeniami pôsobiacimi v Slovenskej republike, cirkevnými, charitatívnymi a inými organizáciami.

(3) Správy sociálneho zabezpečenia, okresné úrady, obvodné úrady, obce a organizácie spolupracujú pri plnení povinností, ktoré pre nich vyplývajú z predpisov o sociálnom zabezpečení.

(4) Pracovníci orgánov sociálneho zabezpečenia a iní občania, ktorí vykonávajú úlohy ustanovené týmto zákonom, sú oprávnení navštíviť občana v byte, dieťa v škole a tam, kde trávi voľný čas, mladistvého na pracovisku; majú aj právo požadovať od všetkých zúčastnených orgánov, organizácií a od občanov potrebné informácie a vysvetlenia.

Š T V R T Á Č A S Ť

PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 38

Pôsobnosť okresných správ sociálneho zabezpečenia pri rozhodovaní o prerušení zamestnania (poistenia) z vážnych dôvodov a o skončení zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie zo zdravotných a z iných vážnych dôvodov pre posudzovanie dôchodkových nárokov podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1988 sa spravuje právnymi predpismi platnými pred účinnosťou tohto zákona.

§ 39

Ministerstvo ustanoví vyhláškou

- a) podrobnosti o úlohách okresných úradov a obvodných úradov v oblasti sociálnej starostlivosti,
- b) rozsah a bližšie podmienky poskytovania služieb v ústavoch a v ostatných zariadeniach sociálnej starostlivosti,

c) podmienky prevzatia zariadení sociálnej starostlivosti do užívania občanmi, obcami a organizáciami poskytujúcimi sociálne služby,¹³⁾

d) podmienky o poskytovaní dávok a služieb sociálnej starostlivosti a výšku dávok sociálnej starostlivosti, s výnimkou vdoveckého príspevku, zaopatrovacieho príspevku a príspevku na úhradu za užívanie bytu vojaka, príspevku na výživu dieťaťa, príspevku na rekreáciu detí dôchodcu a príspevku občanovi, ktorému štátny orgán práce nemôže zabezpečiť vhodné zamestnanie a nie je zabezpečený inými príjmami,

e) podmienky na zriaďovanie a rozsah činnosti zariadení sociálnej starostlivosti, na prijímanie občanov do zariadení sociálnej starostlivosti a o ukončení pobytu v nich a upraví výšku úhrady za poskytované služby a úhrady za ubytovanie v zariadeniach opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt starých občanov,

f) podmienky na poskytovanie odmeny dobrovoľných pracovníkov opatrovateľskej služby a jej výšku,

g) po dohode s Ministerstvom financií Slovenskej republiky podmienky poskytovania príspevku na úhradu nákladov na sociálne služby poskytované občanmi, obcami a organizáciami,¹³⁾

h) po dohode s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstvom školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky a Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky podrobnosti o zložení a rokovaní posudkových komisií správ sociálneho zabezpečenia, komisií pre náhradnú rodinnú starostlivosť a komisií pre koordinovanú starostlivosť o deti a mladistvých postihnutých na zdraví,

ch) po dohode s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky a Ministerstvom školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky podrobnosti o vedení evidencie ťažko zdravotne postihnutých občanov,

i) po dohode s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky

1. bližšie podmienky poskytovania kúpeľnej starostlivosti podľa predpisov o sociálnom zabezpečení,

2. podrobnosti o súčinnosti orgánov štátnej zdravotníckej správy s orgánmi sociálneho zabezpečenia pri posudzovaní zdravotného stavu a pracovnej schopnosti občanov,

3. spôsob kontroly dodržiavania liečebného režimu a posudzovania spôsobilosti na prácu so zreteľom na účelné vynakladanie prostriedkov na sociálne zabezpečenie,

j) organizáciu centra poradensko-psychologických služieb a strediska služieb sociálnej starostlivosti.

§ 40

Starostlivosť o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou prechádza dňom účinnosti tohto zákona z národných výborov všetkých stupňov a druhov na úrady práce.⁴⁵⁾

§ 41

(1) Dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa zrušujú manželské a predmanželské poradne, krajské metodické strediská a ústavy sociálnych služieb.

(2) Dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona ústavy sociálnej starostlivosti začlenené do ústavov sociálnych služieb nadobúdajú právnu subjektivitu; pracovné miesta v ústavoch sociálnej starostlivosti zostávajú zachované. Prechod ostatných pracovných miest z ústavov sociálnych služieb upraví príslušné orgány dohodou.

(3) Zriadením centra poradensko-psychologických služieb prechádzajú pracovné miesta z manželských a predmanželských poradní na toto centrum. Zriadením strediska služieb sociálnej starostlivosti prechádzajú pracovné miesta z krajských metodických stredísk na toto stredisko.

(4) Do zriadenia centra poradensko-psychologických služieb a strediska služieb sociálnej starostlivosti prechádzajú pracovné miesta z manželských a predmanželských poradní a pracovné miesta z krajských metodických stredísk na ministerstvo.

§ 42

Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa zákon Slovenskej národnej rady č. 106/1988 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej socialistickej republiky v sociálnom zabezpečení v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 131/1990 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 196/1990 Zb. s výnimkou § 29 a 31 a článku II a III zákona č. 196/1990 Zb. o zmenách v pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky v sociálnom zabezpečení a o zmenách niektorých ďalších predpisov.

§ 43

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1991.

F. **Mikloško** v. r.

V. **Mečiar** v. r.

45) Zákon Slovenskej národnej rady č. 444/1990 Zb. o zriadení úradov práce.

544**Z Á K O N****Slovenskej národnej rady**

z 27. novembra 1990

o miestnych poplatkoch

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

Obec môže vyberať tieto miestne poplatky (ďalej len „poplatky“):

- a) poplatok za užívanie verejného priestranstva,
- b) poplatok za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie,
- c) poplatok za ubytovaciú kapacitu,
- d) poplatok za kúpeľný a rekreačný pobyt,
- e) lokalizačný poplatok,
- f) poplatok za psa,
- g) poplatok zo vstupného,
- h) poplatok z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov,
- ch) poplatok za vjazd motorovým vozidlom do historických častí miest.

§ 2**Poplatok za užívanie verejného priestranstva**

(1) Poplatok za užívanie verejného priestranstva sa platí za osobitné užívanie verejného priestranstva, ktorým sa rozumie umiestnenie zariadenia slúžiaceho na poskytovanie služieb, umiestnenie stavebného, predajného alebo reklamného zariadenia, zariadenia cirkusu, lunaparku a iných atrakcií, umiestnenie skládky, trvalé parkovanie vozidla mimo stráženeho parkoviska a pod.

(2) Poplatok sa neplatí za kultúrnu a športovú akciu usporiadanú na verejnom priestranstve bez vstupného alebo akciu, ktorej celý výťažok je určený na charitatívne a verejnoprospešné účely.

(3) Verejným priestranstvom na účely tohto zákona je najmä cesta, miestna komunikácia, námestie, chodník, trhovisko.

(4) Trvalým parkovaním vozidla mimo stráženeho parkoviska sa rozumie vyhradenie priestoru z verejného priestranstva ako parkovisko pre určité vozidlo alebo vozidlá právnickej alebo fyzickej osoby a jednak súvislé státie vozidlom (napr. motorové vozidlo, vrak motorového vozidla, obytný prívies) na tom istom mieste po dobu dlhšiu ako tri mesiace.

(5) Poplatok platia právnické a fyzické osoby, ktoré užívajú verejné priestranstvo na účely uvedené v odseku 1.

(6) Sadzba poplatku je najviac 10 Kčs za 1 m² užívaného verejného priestranstva a deň. Za umiestnenie skládky, predajného zariadenia, zariadenia cirkusu, lunaparku a iných atrakcií môže obec zvýšiť sadzbu poplatku až na desaťnásobok. Obec môže ustanoviť poplatok týždennou, mesačnou alebo ročnou paušálnou sumou alebo inou jednorazovou sumou.

§ 3**Poplatok za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie**

(1) Poplatok za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie¹⁾ platí užívateľ bytu, ktorý užíva byt na iné účely ako na bývanie.

(2) Sadzba poplatku je ročne najviac päťnásobok ročnej úhrady za takto užívaný byt.²⁾

§ 4**Poplatok za ubytovaciú kapacitu**

(1) Poplatok za ubytovaciú kapacitu platí právnická a fyzická osoba, ktorá vlastní rekreačné alebo školiace zariadenie alebo má k nemu právo hospodárenia.

(2) Sadzba poplatku je ročne najviac 2 Kčs za každé lôžko a deň.

1) § 57 ods. 2 zákona č. 41/1964 Zb. o hospodárení s bytmi v znení zákona SNR č. 159/1971 Zb.

2) Vyhláška Ústrednej správy pre rozvoj miestneho hospodárstva č. 60/1964 Zb. o úhrade za užívanie bytu a za služby spojené s užívaním bytu v znení neskorších predpisov.

§ 5

Poplatok za kúpeľný a rekreačný pobyt

(1) Poplatok za kúpeľný a rekreačný pobyt platí fyzická osoba, ktorá sa prechodne zdržuje v kúpeľnom mieste alebo mieste sústredného cestovného ruchu za účelom liečenia alebo rekreácie. Miesto sústredného cestovného ruchu vymedzí okresný úrad po prerokovaní s obcou.

(2) Poplatok neplatí:

- a) nevidomá osoba, bezvládna osoba a držiteľ preukazu ZŤP/S (zdravotne ťažko postihnutý so sprievodcom) a ich sprievodcovia,
- b) chorá osoba, ktorej sa poskytuje kúpeľná starostlivosť v rámci pracovnej neschopnosti, t. j. na predvolanie na účet štátnej zdravotníckej správy alebo na poukaz označený v indikačnom zozname chorôb „X“,³⁾
- c) osoba, ktorej sa poskytuje rekondičný pobyt podľa osobitných predpisov,⁴⁾
- d) vlastník objektu na individuálnu rekreáciu⁵⁾ nachádzajúceho sa v obci, jeho manželka (manžel), príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel (manželka) týchto osôb a ich deti,
- e) osoba do 18 rokov veku,
- f) príbuzný v priamom rade a súrodenec ubytovateľa alebo jeho manželky (manžela) a manželia týchto osôb a ich deti.

(3) Poplatok v ustanovenej výške pre obec vyberá a ručí zaň fyzická alebo právnická osoba, ktorá poskytla prechodné ubytovanie.

(4) Sadzba poplatku je najviac 15 Kčs za osobu a každý deň pobytu. Deň príchodu a deň odchodu sa do doby pobytu nezapočítavajú.

§ 6

Lokalizačný poplatok

(1) Lokalizačný poplatok sa platí za umiestnenie kancelárie, prevádzkárne, obchodných priestorov,

skladu alebo iného zariadenia slúžiaceho na podnikateľskú alebo inú zárobkovú činnosť v obci.

(2) Poplatok sa neplatí za umiestnenie zariadenia na základnú činnosť spojov, železničnú, leteckú, autobusovú, lodnú a mestskú hromadnú dopravu.

(3) Poplatok platí fyzická a právnická osoba (užívateľ alebo vlastník objektu) podnikajúca alebo vykonávajúca inú zárobkovú činnosť v priestoroch uvedených v odseku 1 podľa osobitných predpisov.⁶⁾

(4) Sadzba poplatku je najviac 20 % ročne zo sumy rovnajúcej sa ročnému nájomnému za užívanie priestorov uvedených v odseku 1, ktoré je v mieste obvyklé.

(5) Poplatok sa neplatí, ak sa bude za užívanie priestorov uvedených v odseku 1 vyberať poplatok za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie alebo poplatok za užívanie verejného priestranstva.

§ 7

Poplatok za psa

(1) Poplatok za psa sa platí za psa staršieho ako 6 mesiacov.

(2) Poplatok sa neplatí za psa, ktorého používa na sprevádzanie alebo ochranu nevidomá osoba, dôchodca s príjmami na hranici životného minima, bezvládna osoba a držiteľ preukazu ZŤP/S a ZŤP (zdravotne ťažko postihnutý so sprievodcom a zdravotne ťažko postihnutý).

(3) Poplatok platí fyzická alebo právnická osoba, ktorá je vlastníkom psa.

(4) Sadzba poplatku je najviac 1000 Kčs ročne za jedného psa. Za druhého a každého ďalšieho psa môže obec zvýšiť hornú hranicu sadzby poplatku až o 50 %.

§ 8

Poplatok zo vstupného

(1) Poplatok zo vstupného sa platí zo vstupného

3) Smernice Ministerstva zdravotníctva a sociálnych vecí SSR č. 8/1988 Ú. v. SSR o poskytovaní kúpeľnej starostlivosti v zariadeniach štátnej zdravotníckej správy.

4) § 135 ods. 4 Zákonníka práce.

5) § 47 až § 58 vyhlášky Federálneho ministerstva pre technický a investičný rozvoj č. 83/1976 Zb. o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu.

6) Napr.

Zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku.

Zákon č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov.

Zákon č. 162/1990 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve.

Zákon č. 176/1990 Zb. o bytovom, spotrebnom a výrobnom družstevníctve.

Zákon č. 104/1990 Zb. o akciových spoločnostiach.

Zákon č. 173/1988 Zb. o podniku so zahraničnou majetkovou účasťou v znení zákona č. 112/1990 Zb.

na burzu, kultúrnu a zábavnú akciu, ako je tanečná zábava, ľudová veselica, estráda, koncert a pod.

(2) Poplatok sa neplatí zo vstupného na športovú akciu a tiež na kultúrnu akciu, ktorej celý výťažok je určený na charitatívne a verejnoprospešné účely.

(3) Poplatok platí fyzická a právnická osoba, ktorá akciu usporadúva.

(4) Usporiadateľ je povinný vykonať registráciu vstupeniek na príslušnom obecnom úrade.

(5) Sadzba poplatku je najviac 30 % zo zisku z vybraného vstupného. V prípade divadelných predstavení, koncertov vážnej hudby, umeleckých výstav a vedecko-informatívnych prednášok, najviac 10 % zo zisku z vybraného vstupného.

§ 9

Poplatok z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov

(1) Poplatok z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov sa platí z predaja výrobkov, ktoré majú charakter alkoholických nápojov⁷⁾ a tabakových výrobkov.

(2) Poplatok platí právnická a fyzická osoba⁸⁾ vykonávajúca reštauračné, kaviarenské, ubytovacie alebo iné pohostinské služby, v rámci ktorých predáva výrobky uvedené v odseku 1.

(3) Sadzba poplatku je najviac 10 % ročne z predajnej ceny týchto výrobkov.

(4) Obec, ktorá vykonáva správu tohto poplatku, nariadi vhodnú preukaznú evidenciu príjmov z predaja výrobkov uvedených v odseku 1.

§ 10

Poplatok za vjazd motorovým vozidlom do historických častí miest

(1) Poplatok za vjazd motorovým vozidlom⁹⁾ do historických častí miest platí fyzická a právnická osoba za vjazd a zotrvanie s motorovým vozidlom v historickej časti mesta.

(2) Poplatok neplatí fyzická a právnická osoba, ktorá v historickej časti mesta užíva nehnuteľnosť na svoju hospodársku činnosť, a fyzická osoba, ktorá má v nej trvalý alebo prechodný pobyt. Poplatok sa ďalej neplatí pri činnostiach spojených s ochranou zdravia, majetku a verejného poriadku a za vjazd a zotrvanie motorových vozidiel osôb zdravotne postihnutých (nemobilných).

(3) Sadzba poplatku je za každý aj začatý deň najviac 10 Kčs. Obec môže po dohode s poplatníkom ustanoviť poplatok paušálnou sumou.

Spoločné a záverečné ustanovenia

§ 11

Ak nebudú poplatky zaplatené (odvedené) včas alebo v správnej výške, obec ich vyrubí platobným výmerom a môže zvýšiť včas nezaplatené (neodvedené) poplatky najviac o 50 %. Vyrubené poplatky sa zaokrúhľujú na celé koruny smerom hore.

§ 12

(1) Poplatky nemožno vyrubiť ani vymáhať po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa obec dozvedela o skutočnosti, ktorá je predmetom poplatkov.

(2) Poplatky nemožno vyrubiť ani vymáhať, ak uplynulo desať rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom nastala skutočnosť, ktorá je predmetom poplatkov.

§ 13

Na konanie vo veciach poplatkov sa vzťahujú osobitné predpisy.¹⁰⁾

§ 14

Správu poplatkov vykonáva obec, ktorá ich vo svojom územnom obvode zaviedla.

§ 15

Po zavedení poplatkov ustanoví obec všeobecne záväzným nariadením druhy miestnych poplatkov,

7) § 1 ods. 2 zákona SNR č. 46/1989 Zb. o ochrane pred alkoholizmom a inými toxikomániami.

8) Zákon č. 105/1990 Zb.

9) § 2 bod 12. vyhlášky Federálneho ministerstva vnútra č. 99/1989 Zb. o pravidlách premávky na pozemných komunikáciách (pravidlá cestnej premávky).

10) Vyhláška Ministerstva financií č. 16/1962 Zb. o konaní vo veciach daní a poplatkov. Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

ktoré sa v obci vyberajú, sadzbu poplatkov, podmienky, pri splnení ktorých sa poplatky môžu vyberať paušálnou sumou, a sumu paušálneho poplatku, vznik a zánik povinnosti platenia poplatku a ohlasovaciu povinnosť o vzniku a zániku poplatkovej povinnosti, splatnosť a prípadné úľavy a oslobodenie od poplatkov, spôsob a lehotu na uplatnenie poplatkovej úľavy, spôsob, formu a miesto pre zaplatenie poplatku, ako aj ďalšie nevyhnutné náležitosti vyberania poplatkov. Pri poplatku za užívanie verejného priestranstva určí miesta, ktoré sú v obci verejným priestranstvom.

§ 16

Obec, ktorá poplatky spravuje, môže na zmiernenie alebo odstránenie tvrdosti v jednotlivých prípadoch poplatky znížiť alebo odpustiť.

§ 17

Zrušujú sa:

1. Pre územie Slovenskej republiky zákon č. 82/1952 Zb. o miestnych poplatkoch.
2. Pre územie Slovenskej republiky vyhláška Ministerstva financií č. 161/1960 Zb., ktorou sa zrušujú niektoré miestne poplatky a upravujú predpisy o miestnom poplatku za psov.
3. Pre územie Slovenskej republiky vyhláška Ministerstva financií č. 67/1966 Zb. o miestnych poplatkoch.
4. Vyhláška Ministerstva financií, cien a miezd Slovenskej socialistickej republiky č. 218/1988 Zb. o miestnom poplatku za psov a o kúpeľnom poplatku.

§ 18

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1991.

F. **Mikloško** v. r.

V. **Mečiar** v. r.

OPATRENIA
FEDERÁLNYCH ORGÁNOV A ORGÁNOV REPUBLÍK

USNESENÍ

Předsednictva České národní rady

ze dne 22. prosince 1990

o vyhlášení dodatečných voleb do zastupitelstev v obcích

Předsednictvo České národní rady vyhlašuje podle § 47 zákona ČNR č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích, dodatečné volby do obecních zastupitelstev v obcích:

		Kunvald	Ústí nad Orlicí
		Bukovice, Brusná, Hluboké Dvory, Zhoř	Blansko
		Zálesná Zhoř	Brno-venkov
Liteň	okres Beroun	Machová	Zlín
Dřetovice, Přelíc, Třebusice	Kladno	Branišov, Hlávkov, Jiřín	Jihlava
Doubravčice	Kolín	Ocmanice, Cidlina	Třebíč
Báň, Babice	Praha-východ	Blahoňov, Prosetín, Skorotice, Křížovice	Žďár nad Sázavou
Nedrahovice	Příbram	Lipina	Opava
Zbytiny	Prachatice	Lužná	Vsetín
Hlohovice, Kladruby	Rokycany	Kamenná	Šumperk
Hrobce, Lhotka nad Labem	Litoměřice	a stanoví den jejich konání na sobotu 26. ledna 1991 s tím, že zákonné lhůty mohou být přiměřeně zkráceny.	
Blšany	Louny		
Volevčice	Most		

Burešová v. r.

OPATRENIE**Ministerstva financií Slovenskej republiky**

zo 14. novembra 1990

o úľavách na notárskych poplatkoch

Ministerstvo financií Slovenskej republiky po dohode s Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 41 ods. 3 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 139/1984 Zb. o notárskych poplatkoch v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 192/1990 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 139/1984 Zb. o notárskych poplatkoch ustanovuje:

§ 1

Od notárskych poplatkov sú oslobodení poškodení, ktorí sú rehabilitovaní podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, pokiaľ ide o úkony, prevody a prechody vlastníctva bezprostredne súvisiace s ich odškodnením.

V rovnakom rozsahu sú od notárskeho poplatku oslobodení dedičia poškodeného, pokiaľ sú nimi deti, manžel a rodičia.

§ 2

Od notárskych poplatkov sú oslobodené bez-

odplatné prevody hospodárskych budov z vlastníctva jednotných roľníckych družstiev do vlastníctva pôvodných majiteľov alebo ich dedičov.

§ 3

Od notárskych poplatkov z prevodu nehnuteľností sú oslobodené prevody rodinných domov z vlastníctva stavebných bytových družstiev pre výstavbu rodinných domov do osobného vlastníctva občanov.

§ 4

Podľa tohto opatrenia sa postupuje aj v prípadoch poplatkovej povinnosti vzniknutej odo dňa účinnosti zákona Slovenskej národnej rady č. 192/1990 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 139/1984 Zb. o notárskych poplatkoch.

Toto opatrenie nadobúda účinnosť dňom 1. decembra 1990.

Minister.

Ing. **Kováč** CSc. v. r.